

Belgische Senaat

Gewone Zitting 2000-2001

2-136

Plenaire vergaderingen
Donderdag 12 juli 2001

Ochtendvergadering

Handelingen

Sénat de Belgique

Session ordinaire 2000-2001

Annales

Séances plénières
Jeudi 12 juillet 2001

Séance du matin

2-136

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Afkortingen - Abréviations

AGALEV	Anders Gaan Leven
CVP	Christelijke Volkspartij
ECOLO	Écologistes
PRL-FDF-MCC	Parti Réformateur Libéral – Front Démocratique des Francophones – Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	Parti Socialiste
PSC	Parti Social Chrétien
SP	Socialistische Partij
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs.

Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Inhoudsopgave

Wetsontwerp betreffende Belgacom (Stuk 2-825) (Evocatieprocedure).....	4
Algemene bespreking	4
Artikelsgewijze bespreking.....	24
Regeling van de werkzaamheden	25
Analyse van de bestrijding van het terrorisme: wettelijke aspecten en politiepraktijk (Stuk 2-774)	26
Bespreking	26
Verwelkoming van een buitenlandse delegatie.....	30
Analyse van de bestrijding van het terrorisme: wettelijke aspecten en politiepraktijk (Stuk 2-774)	30
Voortzetting van de bespreking	30
Ontwerp van programmawet (Stuk 2-800) (Evocatieprocedure).....	34
Algemene bespreking	34
Regeling van de werkzaamheden	38
Ontwerp van programmawet (Stuk 2-800) (Evocatieprocedure).....	38
Voortzetting van de algemene bespreking	38
Berichten van verhindering.....	41

Sommaire

Projet de loi relatif à Belgacom (Doc. 2-825) (Procédure d'évocation)	4
Discussion générale.....	4
Discussion des articles.....	24
Ordre des travaux	25
Analyse de la lutte contre le terrorisme : aspects légaux et pratiques policières (Doc. 2-774)	26
Discussion	26
Bienvenue à une délégation étrangère	30
Analyse de la lutte contre le terrorisme : aspects légaux et pratiques policières (Doc. 2-774)	30
Suite de la discussion	30
Projet de loi-programme (Doc. 2-800) (Procédure d'évocation).....	34
Discussion générale.....	34
Ordre des travaux	38
Projet de loi-programme (Doc. 2-800) (Procédure d'évocation).....	38
Suite de la discussion générale	38
Excusés.....	41

Voorzitter: de heer Armand De Decker

(De vergadering wordt geopend om 10.10 uur.)

Wetsontwerp betreffende Belgacom (Stuk 2-825) (Evocatieprocedure)**Algemene bespreking**

Mevrouw Mimi Kestelijn-Sierens (VLD). – Ik zal thans het verslag toelichten namens de rapporteur, de heer Ramoudt, die verhinderd is.

De bedoeling van dit wetsontwerp is driedelig: ten eerste, de opheffing van de wettelijke verplichting van meerderheidsaandeelhouderschap van de Belgische staat; ten tweede, de machtiging van de regering om stappen te doen teneinde het juridisch statuut van Belgacom te wijzigen. Op die manier kunnen de onderhandelingen met strategische partners tot een goed einde worden gebracht in de huidige context van de consolideringsbeweging die we momenteel in Europa op het vlak van de telecomsector constateren. Deze bepalingen kunnen tot een fusie of strategisch samenwerkingsverband met een of meer operatoren op de telecommarkt leiden door middel van verkoop, ruil of inbreng in de vennootschap. Ten derde zijn er de bepalingen die de regeling bevatten van de individuele arbeidsverhoudingen tussen Belgacom en haar personeelsleden, waarbij is voorzien in een overgangsregeling op het gebied van collectieve arbeidsverhoudingen tot aan de sociale verkiezingen van 2008.

Het wetsontwerp biedt Belgacom de gelegenheid als volwaardige partner mee te spelen op een verder geliberaliseerde arbeidsmarkt. Zo kan Belgacom zich voort integreren op Europees niveau en haar groeipotentieel in overeenstemming met het gunstige economische klimaat veiligstellen.

Het wetsontwerp beoogt uitsluitend een strategisch samenwerkingsverband, bestemd om de individuele structuur van de onderneming te versterken met uitsluiting van enige verrichting van het financiële type. Bovendien bevat het ontwerp de nodige garanties om de overdracht van aandelen en de verdere evolutie in dit dossier aan de controle van het parlement te onderwerpen. Ik verwijs in dit verband naar artikel 2, 2°, dat bepaalt dat de voorwaarden van overdracht vooraf door de Koning moeten zijn goedgekeurd bij een in Ministerraad overlegd besluit. Artikel 5 bepaalt dat de minister bevoegd voor overheidsbedrijven verslag uitbrengt aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers over de besluiten die krachtens deze wet zijn vastgesteld.

Dit wetsontwerp werd op 3 juli 2001 door de Kamer van Volksvertegenwoordigers overgezonden. Het werd geëvoceerd volgens de spoedprocedure vastgelegd in artikel 80 van de Grondwet. De onderzoekstermijn van 15 dagen liep op 9 juli 2001 af.

De commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden behandelde het wetsontwerp tijdens haar vergadering van 4 juli 2001. De commissie stemde dezelfde dag over het geheel van het wetsontwerp. Het werd zonder amendering aangenomen.

De heer René Thissen (PSC). – Deze evocatie heeft niet veel

Présidence de M. Armand De Decker

(La séance est ouverte à 10 h 10.)

Projet de loi relatif à Belgacom (Doc. 2-825) (Procédure d'évocation)**Discussion générale**

Mme Mimi Kestelijn-Sierens (VLD). – Je vais commenter le rapport au nom de M. Ramoudt qui est empêché.

L'objectif de ce projet de loi est triple. Il vise tout d'abord à supprimer l'obligation légale pour l'État belge de détenir une participation majoritaire et ensuite à mandater le gouvernement pour modifier le statut juridique de Belgacom. De cette manière, les négociations avec des partenaires stratégiques pourront être menées à bien dans le contexte actuel de consolidation du secteur des télécoms en Europe. Ces dispositions peuvent conduire à une fusion ou à une coopération stratégique avec un ou plusieurs opérateurs, par le biais d'une vente, d'un échange ou d'un apport dans la société. Enfin, il y a les dispositions qui règlent les relations de travail entre Belgacom et ses employés. Elles prévoient des mesures transitoires jusqu'aux élections sociales de 2008.

Le projet de loi offre la possibilité à Belgacom de jouer son rôle de partenaire à part entière sur un marché qui continue à se libéraliser. Belgacom pourra poursuivre son intégration au niveau européen et exploiter son potentiel de croissance.

Le projet de loi vise exclusivement une coopération stratégique destinée à renforcer la structure individuelle de l'entreprise, à l'exclusion de toute opération de type financier. En outre, il comporte les garanties nécessaires pour que la cession des actions et l'évolution ultérieure de ce dossier soient soumis au contrôle du Parlement. Je renvoie à cet égard à l'article 2, 2° qui prévoit que les conditions de la cession doivent préalablement être approuvées par le Roi par arrêté délibéré en Conseil des ministres. L'article 5 stipule que le ministre qui a les entreprises publiques dans ses attributions fait rapport à la Chambre des représentants sur les arrêtés pris en vertu de la présente loi.

Ce projet de loi a été transmis par la Chambre le 3 juillet 2001. Il a été évoqué selon la procédure d'urgence fixée à l'article 80 de la Constitution. Le délai d'examen de 15 jours a expiré le 9 juillet 2001.

La commission des Finances et des Affaires économiques a examiné le projet de loi le 4 juillet 2001. La commission a voté le même jour sur l'ensemble du projet de loi qui a été adopté sans amendement.

M. René Thissen (PSC). – Je serai très bref puisque le

belang meer aangezien de beslissingen reeds in de Kamer zijn genomen. Wij draaien ons een rad voor de ogen.

Uit deze discussie over Belgacom onthoud ik dat het eigenlijk om een spoedprocedure gaat. Deze kwestie moet absoluut vóór de vakantie worden geregeld. Ik begrijp dat soms spoed vereist is, maar men had dit dossier wat vroeger kunnen aanpakken en aldus het debat wat grondiger kunnen voeren.

Ik begrijp ook dat niet alle onderhandelingen in het openbaar kunnen worden gevoerd en de regering over een zekere autonomie moet beschikken.

Is de voorgestelde operatie voordelig voor Belgacom? Men kan aannemen dat Belgacom er belang bij heeft omdat de grootte bij dergelijke bedrijven een essentieel element is om te overleven. Wij gaan dan ook akkoord met het zoeken naar partners. Maar gaan de eerste betrokkenen, de burgers, er ook hun voordeel mee doen? De keuze van mogelijke partners mag niet leiden tot concurrentiebeperking. Het zijn niet de consumenten die de prijs van een overname moeten betalen.

KPN-Orange zou de bevoorrechte partner zijn. Dit bedrijf bekleedt een belangrijke plaats op de Belgische markt. In de commissie zei de minister dat KPN geen bevoorrechte partner was. Wij willen geloven dat alle mogelijke partners op voet van gelijkheid worden geplaatst. Onder de mogelijke overnemers heeft niet alleen KPN grote schulden. Daarom is uiterste waakzaamheid geboden. De huidige positie van Belgacom is goed. De maatschappij beschikt over een leningscapaciteit van vele miljarden euro's. Een overnemer mag dit niet gebruiken om zijn eigen financiële situatie te verbeteren.

Wij zullen de evolutie in het oog houden en vragen blijven stellen. Het is essentieel dat Belgacom als dienstverlener blijft bestaan. De klanten moeten de grote winnaars van de operatie worden. Als aandeelhouder moet de Belgische Staat er zeker zijn gading in vinden, maar de dienst aan de klant is de uiteindelijke doelstelling. Bij de overname moeten er garanties komen inzake het prijsbeleid. De prijzen moeten in de komende jaren aanvaardbaar blijven. Telecommunicatie wordt immers een primaire behoefte. Wie er verstoken van is, wordt analfabeet. De prijzen moeten dus betaalbaar zijn voor iedereen. Dat is een politieke doelstelling van de regering en de parlementsleden moeten daarover nadenken.

Na het reces zullen we opnieuw vragen stellen over de evolutie van het dossier. Het verheugt me dat de minister er zich in de commissie toe heeft verbonden meer informatie aan het parlement te verstrekken. Ik begrijp dat niet alle details kunnen worden besproken. Ik hoop dat de minister zijn beloften nakomt.

rapporteur l'a été également, ce qui indique bien que la présente évocation est un sujet qui n'a plus tellement d'importance. Les décisions sont prises au niveau de la Chambre alors que le Sénat a une activité plutôt occupationnelle. Nous nous donnons l'impression que les discussions que nous menons peuvent servir à quelque chose. Je retiendrai de cette discussion relative à Belgacom que la procédure mise en place est en réalité une procédure d'urgence. Elle a en effet été soumise à la Chambre à la fin du mois de juin alors qu'il faut absolument régler la question avant les congés. Je comprends qu'il puisse y avoir certains impératifs en matière de délais. On aurait pu toutefois se préoccuper un peu plus tôt de ce dossier. On aurait ainsi pu mener ces débats de manière plus approfondie.

Cela dit, je comprends que toutes les négociations ne doivent pas se tenir sur la place publique et que le gouvernement doive avoir une certaine autonomie.

L'opération projetée est-elle profitable à Belgacom ? On peut concevoir qu'elle y trouve son intérêt puisque la taille de ce type d'entreprises constitue un élément essentiel de leur survie. Nous approuvons dès lors la recherche de partenariats. Nous devons cependant nous demander si nos concitoyens, qui sont les premiers concernés, y trouveront leur profit. Il importe que le choix des partenaires potentiels n'aboutisse pas à une réduction de la concurrence et que le consommateur ne paie pas le prix de la reprise de Belgacom.

Il y a eu de nombreuses discussions concernant le choix du partenaire. Le partenaire privilégié serait KPN-Orange. Or, ce dernier est justement un acteur important en Belgique. Vous nous avez indiqué en réunion de commission que KPN n'est pas un partenaire privilégié. Je suppose que nous pouvons vous croire et que tous les partenaires seront placés sur un pied d'égalité. Parmi les repreneurs potentiels, on constate que KPN n'est pas le seul à être très endetté. Ceci indique la nécessité d'être extrêmement vigilant quant aux intérêts des repreneurs. Aujourd'hui, Belgacom se porte bien et a une capacité d'emprunt relativement importante puisqu'elle s'élèverait à plusieurs milliards d'euros. Faisons donc en sorte que cette reprise ne soit pas utilisée par un repreneur pour essayer d'améliorer sa propre situation financière.

Nous serons attentifs à la suite de l'opération. Nous verrons comment les choses se passeront. Nous vous reposerons certainement des questions. Gardez à l'esprit que ce qui est essentiel, c'est que Belgacom continue à exister en tant que prestataire de services dans notre pays. Ce sont les clients qui doivent être les grands vainqueurs de l'opération. L'État belge doit certes y trouver son compte puisqu'il est actionnaire mais c'est le service à la clientèle qui doit constituer l'objectif final. Il faut en tout cas que la politique des prix qui sera menée fasse l'objet de garanties au moment des discussions de reprise afin que la politique des prix reste acceptable dans les prochaines années. N'oublions pas que les télécommunications deviendront bientôt un service de première nécessité. Celui qui ne pourra pas en bénéficier sera l'analphabète de demain. Les prix qui seront pratiqués en matière de télécommunications doivent donc rester abordables pour tout le monde. C'est l'objectif politique d'un gouvernement et la responsabilité des parlementaires d'y réfléchir.

Nous vous reposerons quelques questions à la rentrée afin de

(Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter.)

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Vandaag is een heuglijke dag, want we hebben gisteren vernomen dat we opnieuw mogen gaan skiën in Oostenrijk. Dat geeft onze vakantiemogelijkheden meer perspectieven, daarom geen groter verzezicht, maar in ieder geval een hoger zicht. We beginnen dus welgemutst aan onze parlementaire besprekingen.

Voorliggend ontwerp heeft tot doel de mogelijkheid te scheppen om het resultaat van de onderhandelingen van de transacties met het meerderheidsaandeel van Belgacom te laten bevestigen door het Parlement. Het ontwerp voorziet daarin niet rechtstreeks, maar geeft de regering wel enigszins een blanco cheque. De regering krijgt immers de volmacht om te beslissen over alle randvoorwaarden of zelfs alle voorwaarden op zich inzake de overdracht van het meerderheidsaandeel in Belgacom aan een andere rechtspersoon in het raam van een internationale alliantie of fusie. Ons vertrouwen gaat vanzelfsprekend niet zo ver dat we een soortgelijke blanco cheque aanvaarden. Die werkwijze was trouwens het voorrecht van de sjah van Perzië: wanneer hij in een bar was, gaf hij de pianisten een blanco cheque, waarop zij het bedrag zelf mochten invullen. Een soortelijke onvoorzichtigheid zouden wij nooit begaan, ook nu niet. Wij hebben dan ook een aantal amendementen ingediend om het wetsontwerp op dit punt te wijzigen.

We willen artikel 5 vervangen door de tekst die als volgt luidt: “Elk besluit dat krachtens artikel 3 wordt vastgesteld, wordt geacht nooit uitwerking te hebben gehad indien het niet bij wet is bekrachtigd binnen de zes maanden na de datum van zijn inwerkingtreding”. Dat is een essentiële bepaling. Sommige meerderheidspartijen hebben daarover in de media vragen gesteld. Zoals op 11 juli is onderlijnd, bestaat er in Vlaanderen geen debatcultuur, maar worden de vragen in de media gesteld. Ook Ecolo heeft in de media vragen gesteld over dit ontwerp en vond dat de regering een te ruime bevoegdheid krijgt.

Ons amendement heeft de bedoeling ervoor te zorgen dat, indien de arbeidsverhoudingen bij Belgacom zouden wijzigen in het raam van een alliantie of fusie als gevolg van het vervreemden van het meerderheidsaandeel, die eventuele wijzigingen door het Parlement worden bevestigd, zoals dat hoort.

Net zoals altijd als ik op de tribune kom, moet ik aanklagen dat dit ontwerp nog maar eens met de grootste spoed door de wetgevende kamers wordt gejaagd. Volgens de berichten in de pers die onder meer verspreid zijn door kandidaat fusiepartner KPN, hebben de onderhandelingen een bepaald stadium bereikt, maar bevinden ze zich nog niet in de eindfase. We zien dan ook niet in waarom deze spoedbehandeling noodzakelijk is. Door meer tijd te nemen, zouden de collega's de gelegenheid krijgen om het dossier-Belgacom en een eventuele samenwerking of fusie met KPN

connaître l'évolution du dossier. Je me réjouis que vous vous soyez engagé en commission à revenir donner des indications devant les parlements. J'ai bien noté qu'on ne pouvait entrer dans tous les détails. Je compte bien que vous respecterez cet engagement.

(M. Jean-Marie Happart, vice-président, prend place au fauteuil présidentiel.)

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Le projet qui nous est soumis a pour but de créer la possibilité de faire confirmer par le parlement le résultat des négociations sur les transactions concernant les participations majoritaires de Belgacom. Le projet donne un chèque en blanc au gouvernement qui se voit attribuer les pleins pouvoirs quant aux conditions du transfert des parts majoritaires dans Belgacom à une autre personne morale dans le cadre d'une fusion ou d'une alliance internationale. Notre confiance ne va évidemment pas jusqu'à accepter un tel chèque en blanc. Nous ne ferons pas preuve d'une telle imprudence et nous avons donc déposé une série d'amendements visant à modifier ce point du projet de loi.*

Nous voulons remplacer l'article 5 par le texte suivant : « Tout arrêté pris en vertu de l'article 3 est censé ne jamais avoir produit d'effets s'il n'a pas été confirmé par la loi dans les six mois de sa date d'entrée en vigueur. » C'est une disposition essentielle. Certains partis de la majorité ont posé des questions à ce sujet dans les médias. Comme ce fut souligné le 11 juillet, il y n'a pas de culture du débat en Flandre mais on pose les questions dans les médias. Ecolo y a aussi posé des questions sur ce projet et a estimé que le gouvernement obtenait une compétence trop importante.

Notre amendement a pour objectif de veiller à ce que ces modifications éventuelles soient confirmées, comme il convient, par le parlement, au cas où les relations de travail seraient modifiées à Belgacom à l'occasion d'une fusion ou d'une alliance.

Comme toujours quand je monte à cette tribune, je déplore que ce projet doive être traité en urgence par les deux chambres. Selon les articles de presse diffusés notamment par KPN, candidat à la fusion, les négociations n'en sont pas encore arrivées à la phase finale. Nous ne voyons par conséquent pas la raison d'être de ce traitement en urgence. En prenant plus de temps, les collègues pourraient examiner le dossier Belgacom et une éventuelle collaboration ou fusion avec KPN de manière approfondie. Ils pourraient poser des questions, procéder à des auditions, mener un débat de fond et non se limiter à un débat purement formel et juridique.

Les arrêtés d'application doivent encore être approuvés par le conseil des ministres et cela pourrait bien durer des mois avant que la coalition arc-en-ciel ne se mette d'accord. La nouvelle culture politique implique en effet que toutes sortes de divergences de vue soient montées en épingle, surtout dans les médias.

Vendredi dernier, lors de la réforme fiscale « historique », nous avons vu que la commission devait traiter ce dossier en quelques heures. Personne n'a eu le temps de préparer le dossier. Comment les membres peuvent-ils participer efficacement au débat dans de telles conditions ? Le gouvernement se soucie peu du vieil adage qui dit que la précipitation est mère de l'échec. Au lieu de suivre la

grondig te onderzoeken, vragen te stellen, hoorzittingen te houden, dus een inhoudelijk debat te houden en niet een louter formeel juridisch debat. We vinden dan ook dat de argumenten om nu bij hoogdringendheid over dit ontwerp te stemmen, niet overtuigend zijn.

De uitvoeringsbesluiten moeten nog door de ministerraad worden goedgekeurd en gezien de bonte coalitie kan dat ook nog wel een aantal maanden duren. De zogenaamde nieuwe politieke cultuur houdt namelijk in dat vooral in de media allerlei tegenstellingen worden opgeklopt. Daarenboven is de CVP-fractie niet van plan om zich zo nog langer te laten gebruiken alsof het Parlement en vooral de Senaat niets meer zijn dan een veredeld rood stempelkussen.

We hebben vorige week vrijdag naar aanleiding van de "historische" fiscale hervorming gezien dat de commissie in enkele uren tijd deze hervorming moest behandelen. Niemand kreeg de tijd om dit dossier voor te bereiden. Hoe kunnen de leden dan op een efficiënte wijze aan de discussie deelnemen? De regering heeft blijkbaar geen oren naar het oude spreekwoord "haast en spoed is zelden goed". Helemaal in strijd met de actuele trend van de onthaasting, doet de regering niets anders dan een spoedbehandeling te eisen voor haar ontwerpen, die dan binnen de kortste tijd afgerond moet zijn. Ten aanzien van de publieke opinie houdt men een discours over onthaasting, maar de parlementaire werkelijkheid is wel totaal anders.

Toch wil ik de nodige tijd nemen om dit belangrijke dossier rustig onder ogen te nemen. Ik wil herinneren aan de juiste positie van de telecomsector in België. Halfweg de jaren tachtig werden de basisbeginselen van de organisatie van de telegrafie en de telefonie fundamenteel in vraag gesteld vanuit een drietal belangwekkende evoluties in de sector en in de samenleving in het algemeen.

Een eerste evolutie die de aanleiding vormde tot het in vraag stellen van het monopolie, was de noodzakelijke sanering van de overheidsfinanciën en de noodzaak om extra besparingen en inkomsten te gaan zoeken. Enerzijds wou men via besparingen sleutelen aan en ingrijpen in de kostenstructuur van de Regie, maar anderzijds wou men een minimaal bedrag aan inkomsten bepalen dat vanuit de Regie naar de Staatskas moest vloeien. Dat was een eerste tendens die zich halfweg de jaren tachtig voordeed: de noodzaak om te saneren en extra inkomsten te genereren, in casu binnen een sector die nogal wat geld omzet.

Een tweede belangrijke evolutie in de jaren tachtig was het besef dat vooral de introductie van een aantal technologische vernieuwingen feitelijk werd afgeremd door de afwezigheid van stimulansen van de concurrentie. Nadien bleek dit een heel belangrijk element te zijn.

Een derde evolutie in de jaren tachtig was de zich toen reeds aftekenende horizon van de Europese eenheidsmarkt. Ik verwijs naar het denken daarover binnen de Europese instellingen, het beleidsvoorbereidende werk en vooral de zeer hoge performantiegraad van de Aziatische en Amerikaanse telecombedrijven in vergelijking met de Europese monopolisten. Het samenspel van die drie elementen: het zoeken naar extra inkomsten, de vaststelling dat de logge structuur van de Regie de introductie van technologische innovatie afremde en de lage

tendance actuelle à la décrispation, le gouvernement ne cesse de réclamer l'urgence pour ses projets et de les faire traiter dans les plus brefs délais.

Je prendrai néanmoins le temps nécessaire pour passer tranquillement en revue cet important dossier. Je rappelle la position exacte des télécommunications en Belgique. Au milieu des années 80, les principes fondamentaux de l'organisation de la télégraphie et de la téléphonie ont été remis en question en raison de trois évolutions dans ce secteur et dans la société en général.

La première évolution conduisant à la remise en question du monopole dans ce secteur fut le nécessaire assainissement des finances publiques et la nécessité de trouver des économies et des recettes supplémentaires. D'une part, on voulait intervenir dans la structure de coûts de la Régie par des économies mais, d'autre part, on voulait déterminer un minimum de recettes qui devaient passer de la Régie dans les caisses de l'État. Ce fut donc là une première tendance : la nécessité d'assainir et de générer des revenus supplémentaires, en l'occurrence dans un secteur au chiffre d'affaires assez important.

Une deuxième évolution des années 80 a été la prise de conscience que l'introduction de certaines innovations technologiques était freinée par l'absence du stimulant de la concurrence. Il apparut par la suite que cet élément était fort important.

Une troisième évolution était liée au marché unique européen qui, déjà, se profilait à l'horizon. Je renvoie à la réflexion des institutions européennes sur ce sujet, au travail préparatoire et surtout aux hautes performances des entreprises de télécommunications asiatiques et américaines par rapport à celles des entreprises monopolistiques européennes. La conjonction de ces trois éléments fut décisive et a suscité une accélération du traitement du dossier des télécoms.

Au cours du débat de société et idéologique qui s'est déchaîné dans ce contexte, on a opposé les concepts de propriété de l'État et de monopole à ceux de propriété privée, de privatisation et de concurrence. Il en a résulté une opposition idéologique entre l'approche conservatrice et défensive tendant à maintenir le monopole étatique et la situation du marché qui, après la privatisation, s'ouvrira à différents opérateurs.

Pendant un certain temps, ce débat a été neutralisé par la responsabilisation, un concept que les chrétiens démocrates ont défendu dans les années 80 et qui consistait à concilier propriété de l'État et accroissement des capitaux privés, surtout en vue de garantir une position concurrentielle. La responsabilisation a été à la base d'une forme d'autonomie de gestion fondée sur un système d'enveloppes et plus tard, sur un contrat de gestion. Ces principes figurent dans la loi de 1991.

Puisque ce débat dure depuis quinze ans, il n'y a aucune raison d'invoquer l'extrême urgence. Les directives européennes successives relatives à l'ouverture et à la transparence du marché furent un facteur déterminant. Les objectifs essentiels de la politique européenne consistaient aussi à atteindre, par une concurrence plus en conformité avec le marché, une meilleure transparence des coûts, des réductions de prix, une orientation vers le client, davantage

performantiegraad van onze monopolisten versus Aziatische en Amerikaanse telecombedrijven, waren doorslaggevend om het telecomdossier in een zeer belangrijke stroomversnelling te brengen.

In het maatschappelijke en ideologische debat dat om die reden woedde werden termen als goed, staatseigendom en monopolie gebruikt tegenover termen als privé-eigendom, privatisering en concurrentie. Dit debat leidde tot een ideologische tegenstelling tussen de conservatieve benadering met een defensieve strijd voor het behoud van het staatsmonopolie – een strijd die ook door het personeel werd gevoerd – enerzijds en de situatie van de markt waarop na privatisering verschillende aanbieders zullen aanwezig zijn anderzijds.

Dit maatschappelijke, ideologische en politieke debat werd een tijdlang geneutraliseerd door de responsabilisering, een begrip dat in de jaren tachtig ook vanuit christen-democratische hoek naar voren werd geschoven. Het bestond erin enerzijds staatseigendom en anderzijds meer inbreng vanuit de privé-sector met elkaar te verzoenen, vooral met het oog op de concurrentiepositie. Die tegenstelling werd in de jaren tachtig overbrugd door de responsabilisering. Die lag eveneens aan de basis van een gevorderde vorm van beheersautonomie op basis van een financieel enveloppesysteem en later op basis van het systeem van het beheerscontract. Deze begrippen werden in de wet van 1991 opgenomen.

Het debat werd dus vijftien jaar geleden in België ingezet. Er is dan ook geen enkele reden om de uitzonderlijke hoogdringendheid in te roepen. Ook de opeenvolgende Europese richtlijnen, de voorlopers van de *open network provision*-richtlijnen, waren een bepalende factor. Deze richtlijnen hadden de stelselmatige evolutie naar de totstandkoming van een normale open en transparante markt tot doel. De essentiële doelstellingen van het Europese beleid bestonden er ook in om via de organisatie van meer marktconforme concurrentie meer kostentransparantie, prijsreducties, klantgerichtheid en meer stimulansen voor de ontwikkeling en de introductie van de noodzakelijke technologische innovaties te verkrijgen. Bovendien werd hiermee een antwoord gegeven op de tendensen die ik eerder heb aangehaald: het tekort aan overheidsmiddelen en de noodzaak om te besparen, de vaststelling dat technologische innovaties werden afgeremd en het feit dat de Europese telecommonopolisten minder performant waren dan hun internationale concurrenten.

Vervolgens hebben we een hele ontwikkeling gekend. De minister, en ook mijn fractie, kijkt wellicht met bewondering en verwondering naar de evolutie die de telefoon- en de telegrafiesector de afgelopen vijftien jaar heeft doorgemaakt. Vijftien jaar geleden was het verkrijgen van een telefoonaansluiting een recht dat moest worden afgedwongen. Soms moest zelfs een beroep worden gedaan op het dienstbetoon van een politicus om een telefoonaansluiting te krijgen.

Ondertussen zijn abonnees klanten geworden, die dagelijks worden bestookt met de vraag of ze niet een of andere dienst wensen aan te schaffen. Vroeger schreven de abonnees naar de RTT om een telefoonaansluiting te krijgen en moesten politici worden ingeschakeld voor een snellere afhandeling.

de stimulants au développement et l'introduction des indispensables innovations technologiques. En outre, on a ainsi répondu aux problèmes du déficit de moyens publics, du freinage des innovations technologiques et du caractère moins performant des monopoles européens de télécoms par rapport à leurs concurrents internationaux.

Par la suite, les choses ont sensiblement évolué. Il y a quinze ans, il fallait parfois un appui politique pour obtenir une ligne téléphonique. Depuis, les abonnés sont devenus des clients qu'on inonde de toutes sortes d'offres de services.

À présent que la part de l'État dans Belgacom va passer à 51%, arrêtons-nous un instant sur l'évolution marquante des quinze dernières années.

Cette évolution qui peut susciter admiration et étonnement a été l'œuvre de techniciens, de collaborateurs de l'entreprise, mais aussi de politiciens. Les mandataires ont en effet opté pour la libération du marché, tant au plan européen que national. La loi de 1991, modifiée en 1994 et 1997, a été cruciale à cet égard.

Les différents gouvernements Dehaene ont amplement contribué à cette évolution et l'étape d'aujourd'hui n'est que la suite logique d'une option politique décidée antérieurement au niveau européen, un tournant qu'on peut qualifier d'historique.

Le retrait de l'État belge de son rôle d'actionnaire majoritaire mériterait cependant un débat politique de fond. Le CVP n'est pas opposé par principe à l'aliénation de la part de l'État belge dans Belgacom mais il ne peut se rallier à la méthode, notamment le chèque en blanc demandé par le gouvernement.

L'évolution remarquable du secteur tient non seulement aux progrès technologiques mais aussi aux décisions prises par le gouvernement en faveur de la population et de l'économie, sans oublier la pression de la législation européenne.

En analysant le projet et les décisions y afférentes, telles que la fusion de Belgacom avec un autre opérateur ou une alliance d'un autre type, nous constatons que la situation de marché de cette société n'est plus ce qu'elle était il y a dix ans, après sa transformation en entreprise publique autonome. Les monopoles ont quasiment disparu. Si, malgré l'impact de Telenet, Belgacom occupe encore un quasi-monopole en Flandre dans la téléphonie fixe, pour d'autres activités l'époque du monopole est révolue.

Ensuite, des entreprises comme Belgacom sont confrontées depuis plus de dix ans à une gamme d'autres produits à haute valeur ajoutée qu'ils devaient offrir sur le marché, comme la mobilophonie, internet ou les services de gardiennage, et cette évolution n'est pas terminée. Belgacom doit se positionner dans le secteur de la convergence entre les communications classiques et ses nouvelles applications dans les médias, notamment l'interactivité. Il doit adapter ses ambitions, ses objectifs et sa manière de travailler à l'évolution du marché.

On observe en outre des évolutions caractérisées par trois certitudes, dont la première est l'incertitude qui entoure la situation actuelle et future des marchés. Il n'est dès lors pas évident, pour une entreprise, d'opérer les choix judicieux. Les discussions à propos des licences UMTS, voici un an, en sont

Nu bestoken de telecombedrijven, dus ook Belgacom, hun potentiële klanten bijna dagelijks met berichten waarin hun producten worden aangeprezen.

Nu binnenkort het overheidsaandeel in Belgacom tot de helft plus 1 zal worden verlaagd, past het even stil te staan bij de evolutie, eigenlijk de markante revolutie, van de afgelopen vijftien jaar.

Mensen hebben die evolutie mogelijk gemaakt: technici, mensen van het bedrijf zelf, maar ook politici. Mandatarissen hebben immers de keuze gemaakt om de markt op Europees en nationaal vlak vrij te maken. Het proces heeft vijftien jaar in beslag genomen. Die evolutie kan verwondering en bewondering wekken. Cruciaal hierbij waren de wet van 1991 en de wijzigingen ervan in 1994 en 1997, die door de toenmalige liberale oppositie werden bestreden. Aangezien de CVP aan zoveel wordt herinnerd, mag ik ook wel eens herinneringen oproepen.

Het is niet verwonderlijk dat in het kader van de ontwikkeling van een monopolie naar een meer marktgerichte benadering van de telecomsector in ons land vooral de regeringen-Dehaene fundamenteel werk hebben geleverd. Dat werk is naar ons oordeel alleszins fundamenteeler dan wat nu gebeurt. De regeringen waarin de CVP verantwoordelijkheid droeg hebben een belangrijke bijdrage geleverd in de modernisering van de overheidsdiensten en – bedrijven. Alleszins werd toen een historische wending gemaakt en wordt vandaag alleen een verdere stap gedaan.

Hoewel het opgeven van het meerderheidsaandeel van de Belgische Staat in de NV Belgacom belangrijk is en een grondig politiek debat verdient, waarin elke fractie haar standpunt transparant moet kunnen toelichten, is de goedkeuring van voorliggend ontwerp slechts de logische voortzetting van een duidelijke keuze, die in het verleden werd gemaakt in een breed Europees kader en met een specifieke Belgische invulling.

De CVP is niet principieel gekant tegen de vervreemding van het overheidsaandeel in de NV Belgacom. Het is immers een logische consequentie van een vroegere beleidskeuze waaraan wij mee vorm hebben gegeven.

Dat de CVP het ontwerp niet zal goedkeuren, heeft dus niets te maken met het beginsel van de verdere vervreemding van het overheidsaandeel in het kapitaal van de NV Belgacom. Onze fractie kan evenwel niet instemmen met de wijze waarop dat zal gebeuren, onder meer via de blanco cheque die de regering vraagt, wat tot bijkomende onzekerheid en complicaties zal leiden.

De sector heeft de voorbije vijftien jaar een bewonderenswaardige evolutie doorgemaakt dankzij een technologische vooruitgang, maar eveneens ingevolge de politieke besluitvorming die in het voordeel van de bevolking en de economie werd genomen. Vergeten we ook de druk niet van de Europese regelgeving, die niet kan worden onderschat.

De analyse van het ontwerp en de daaraan verbonden beslissingen, zoals de fusie van de NV Belgacom met een andere operator, of een alliantie in een ander juridisch kader, leidt tot de vaststelling dat Belgacom zich momenteel in een andere marktsituatie bevindt dan tien jaar geleden, toen het autonoom overheidsbedrijf tot stand werd gebracht. De

une illustration. Le produit de la vente de ces licences n'a pas atteint le montant espéré, ce qui est regrettable pour le Trésor et le contribuable mais épargne à Belgacom les coûts d'une lourde licence UMTS.

La deuxième incertitude est que les investissements que requièrent le développement d'un produit et sa mise sur le marché sont beaucoup plus lourds qu'auparavant. Il faut donc conclure de grandes alliances.

Une troisième incertitude est que le marché évolue beaucoup plus vite que par le passé. Il importe donc de pouvoir manier le personnel, l'infrastructure et l'encadrement avec souplesse, moyennant certes le respect des relations de travail et des droits acquis du personnel.

Les trois lignes de force du marché font planer une grande incertitude sur le développement futur de produits et de services nouveaux. Il importe en outre de pouvoir investir à grande échelle et de pouvoir s'adapter avec souplesse aux situations nouvelles. Le marché se caractérise par un vaste mouvement de concentration qui est loin d'être terminé, sinon la discussion de ce projet serait superflue. Sur notre continent, plusieurs groupes ont déjà acquis une taille considérable. La libre concurrence impose à une entreprise comme Belgacom de s'adapter à cette situation.

Quelle est la situation actuelle du marché de la SA Belgacom ? Il est regrettable que l'exposé des motifs du projet ne présente aucune donnée à cet égard. On pourrait ainsi souligner que Belgacom est actuellement une entreprise très « performante ». Le mérite en revient au personnel et au management, mais des facteurs politiques l'ont également permis. Le parlement réfléchit toutefois sur sa position d'actionnaire principal dans l'actionnariat de la SA Belgacom.

Cette entreprise s'en sort très bien. Le dividende a presque doublé en cinq ans, ce qui est bénéfique pour le budget des voies et moyens puisque l'État détient la moitié des actions plus une.

Belgacom est une de nos entreprises dont la croissance est la plus rapide. En un an, son chiffre d'affaires a augmenté de 11% et cette croissance, assurée par la mobilophonie, ne se fait pas au détriment de la rentabilité ou du rendement. À l'heure actuelle, la mobilophonie représente près de 30% du chiffre d'affaires de Belgacom.

L'accord de gouvernement prévoit un plan stratégique pour chaque entreprise publique afin d'en définir le rôle et les missions à moyen terme. Le ministre peut-il nous présenter le plan stratégique pour Belgacom ?

L'accord de gouvernement dispose en outre que les entreprises publiques doivent être modernisées, dans l'intérêt de ces entreprises et de leurs travailleurs, et que cette opération entraînera une valorisation importante des actifs publics dont le produit sera affecté à la réduction de la dette publique. En commission de la Chambre, M. Chastel affirme toutefois que la vente de la participation publique doit servir indirectement au financement de la réforme fiscale. C'est un non-sens.

Dans sa note de politique générale, le ministre Daems écrit qu'il faut rechercher une alliance, notamment pour intégrer Belgacom dans un cadre plus large et pour accroître ses

monopolies zijn in de rechten en de feiten nagenoeg verdwenen. In de residentiële vaste telefonie in Vlaanderen heeft Belgacom ondanks de impact van Telenet nog een quasi-monopolie, maar voor andere activiteiten is het tijdperk van het monopolie voorbij.

Een tweede vaststelling is dat telecombedrijven zoals Belgacom meer dan tien jaar geleden geconfronteerd werden met andere producten die ze op de markt moesten aanbieden: mobilofonie, internet, bewakingsdiensten, kortom een heel gamma producten met een toegevoegde waarde. Alles wijst erop dat de evolutie naar een brede waaier van producten die aan telecomoperatoren wordt aangeboden, niet stil te leggen is. Denk maar aan de convergentie tussen de klassieke communicatie met haar nieuwe toepassingen en de mediasector, meer bepaald de interactieve media, waarbij een bedrijf als Belgacom zich moet positioneren.

De markt wijzigt sterk. De marktomgeving is nu volkomen anders dan tien jaar geleden. De ambities, de doelstellingen en de manier van werken van een bedrijf als Belgacom moeten mee evolueren.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen die door ten minste drie zekerheden worden gekenmerkt. De eerste zekerheid is de grote onzekerheid. Wat de markten vandaag zijn en morgen zullen zijn, is onduidelijk. Het is voor een bedrijf dan ook niet evident om de goede keuzes te maken. Denk maar aan de heibel rond de UMTS-licenties, een jaar geleden. Nadat in andere landen zeer fel werd geboden ter verwerving van die licenties, moesten we vaststellen dat de markten niet automatisch even ruim zijn als we veronderstelden. In zekere zin was dat een geluk bij een ongeluk. Die "miskleun" – of althans het feit dat de opbrengst lager uitviel dan was ingeschat – was cijfermatig ongetwijfeld slecht nieuws voor de schatkist en de belastingbetaler, maar had het voordeel dat de kosten van een zware UMTS-licentie niet moeten worden gedragen door de NV Belgacom. Hierdoor weegt de onzekerheid over de omvang van de markt voor UMTS-toepassingen, die nog altijd bestaat, minder op een bedrijf zoals Belgacom. Kortom er worden nieuwe producten ontwikkeld – denk maar aan de spraaktechnologie – maar er is grote onzekerheid over de markten daarvoor.

De tweede zekerheid is dat de investeringen die noodzakelijk zijn om een product te ontwikkelen en op de markt te brengen, veel groter zijn dan vroeger. Daarvoor moeten ruime allianties worden aangegaan.

Een derde zekerheid is dat de markt veel sneller evolueert dan vroeger. Het is dus belangrijk soepel te kunnen omspringen met personeel, infrastructuur en omkadering. Versoepeling, maar wel met respect voor de arbeidsverhoudingen en de verworven rechten van het personeel. Een bedrijf moet soepel kunnen omspringen met het aantal mensen dat het in dienst heeft en met hun kwalificaties.

De drie krachtlijnen van de marktomgeving vormen een grote onzekerheid voor de toekomst bij de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten. Voorts bestaat de noodzaak om op grote schaal te kunnen investeren, omdat nieuwe toepassingen veel opsorpen. Een soepele aanpassing aan nieuwe situaties is eveneens nodig. Er is een enorme concentratiebeweging doorheen de markt gegaan. Van die concentraties hebben we volgens mij in Europa het laatste nog niet gezien, zonet was

performances.

Le 11 septembre 1999, il déclarait dans une interview que Belgacom était bien plus avancée que La Poste, que le moment était venu de prendre des décisions fondamentales et qu'il n'excluait pas une introduction de Belgacom en Bourse. Ces propos, répétés dans plusieurs entrevues, avaient créé la consternation. Fin 1999, les épargnants attendaient tous cette introduction en Bourse, Belgacom ayant annoncé une importante augmentation du volume des transactions et du bénéfice. Ceux qui conseillaient d'investir dans les télécommunications n'avaient toutefois pas prévu que certaines actions du secteur perdraient plus de la moitié de leur valeur en un an. Heureusement, le ministre a agi sans précipitation et l'introduction en Bourse ne s'est pas concrétisée, ce qui a évité aux citoyens une véritable désillusion.

En décembre 1999, la porte-parole du ministre annonçait qu'il avait décidé de négocier avec ADSB, un consortium d'actionnaires privés, et avec le management de Belgacom, et que diverses options restaient possible pour l'entreprise. À ce moment-là, on ne négociait donc pas avec d'autres opérateurs. La porte-parole précisait également que le ministre préparait un plan pour augmenter la valeur de Belgacom, l'une des solutions envisagées étant de rendre autonomes les filiales internet Skynet ou Proximus, qui seraient éventuellement cotées séparément en Bourse. Le ministre voulait cependant d'abord parachever la privatisation de la Sabena. Dans les circonstances actuelles, ces propos laissent sans doute une impression désagréable, mais je ne les ai pas inventés.

Après la fin 1999, ce dossier n'a plus beaucoup retenu l'attention du public. On a continué à rechercher des solutions. La direction et les actionnaires sont demandeurs d'une nouvelle construction dans laquelle l'entreprise ferait partie d'un ensemble plus important. La presse prétend que M. Daems serait sous la curatelle de M. Vande Lanotte. Il voudrait garder sous contrôle l'évolution du dossier Belgacom pour ne pas connaître les mêmes problèmes qu'avec la Sabena. Il peut évidemment s'agir de racontars.

Dans le cadre de la paix fiscale, M. Vande Lanotte a d'ailleurs proposé l'introduction d'un impôt européen, en concertation avec M. Reynders. Cet impôt a été descendu en flammes le week-end dernier à Rome. J'avais pourtant prévenu le ministre des Finances avant son départ pour Rome qu'il n'était pas crédible d'introduire de nouveaux impôts tout en plaidant pour la diminution de la pression fiscale.

Le dossier aurait pris une nouvelle direction, ce qui n'est pas a priori négatif. La discussion porte sur les partenaires potentiels et la formule du partenariat. On a cité les noms de nombreux partenaires : KPN, Deutsche Telekom, Telecom Italia et Vivendi. La direction de Belgacom donnerait sa préférence à KPN. Le Sénat a donc intérêt à bien connaître KPN. Cette entreprise appartient pour environ un tiers à l'État néerlandais et a un chiffre d'affaires d'environ 540 milliards de francs, soit un peu plus du double de celui de Belgacom. Elle compte 45.000 travailleurs et a une dette d'environ 1000 milliards de francs.

Sa situation est donc très différente de celle de Belgacom. La dette de KPN s'élève au double du chiffre d'affaires.

de bespreking van het wetsontwerp niet nodig. Begin van de jaren 90 waren er soortgelijke concentratiebewegingen in de Verenigde Staten. Op ons continent hebben groepen als Deutsche Telekom, British Telecom en Vivendi al een belangrijke omvang. De vrije concurrentie maakt het voor een bedrijf als de NV Belgacom noodzakelijk om zich daaraan aan te passen.

Wat is de marktsituatie van de NV Belgacom? Ik zal dit punt iets korter behandelen, om dan de positie van de regering in verband met dit dossier te bespreken en afsluitend enkele concrete vragen te stellen over KPN en de eventuele fusie.

Het is jammer dat in de memorie van toelichting bij het ontwerp over Belgacom geen gegevens zijn vermeld over de actuele toestand van het bedrijf. Zo zou kunnen worden onderstreept dat Belgacom tegenwoordig een erg "performante" onderneming is. Dat is op de eerste plaats de verdienste van het personeel en het management, maar ook de politieke omgevingsfactoren hebben dat mogelijk gemaakt. Daarover zijn we het eens. In het Parlement beraden we ons echter als grootste aandeelhouder over onze positie in het aandeelhouderschap van de NV Belgacom.

We moeten voor ogen houden dat dit bedrijf, en derhalve het overheidsaandeel, het zeer goed stellen. NV Belgacom is een bedrijf met een maatschappelijk kapitaal van 1 miljard euro. De Belgische staat bezit vijftig procent plus een van de aandelen. Het is interessant voor de rijksmiddelenbegroting, want het dividend is in vijf jaar tijd nagenoeg verdubbeld. In 1995 werd 120 frank dividend per aandeel uitgekeerd en in 2000 was dat al 232 frank per aandeel. Er is een aanzienlijke reserve van 66 miljard frank.

Belgacom is één van de snelst groeiende bedrijven in ons land. In 1998 bedroeg de omzet 169 miljard, in 1999 al 185 miljard en in 2000 zelfs 207 miljard. In één jaar tijd is de omzet dus met 11 procent gestegen. Bovendien gaat die omzetgroei niet ten koste van winstgevendheid of rendement. Het rendement blijft boven de 10%, wat zeer hoog is. Als we nagaan in welke deelsector de groei van de omzet te registreren valt, dan is het opvallend dat het vooral om de mobilofonie gaat. Op het moment vertegenwoordigt de mobilofonie een omzet van ongeveer 60 miljard frank of zo'n 30% van de omzet van de NV Belgacom.

Het regeerakkoord vermeldt onder de hoofding "Modernisering van overheidsbedrijven": "Gelet op het belang van de overheidsbedrijven voor de prestaties van onze globale economie zal de regering, rekening houdend met de specifieke situatie van elke onderneming, in samenwerking met elk bedrijf, een strategisch plan opstellen teneinde hun rol en opdrachten op middellange termijn te definiëren."

Kan de minister ons het strategisch plan, dat de regering bij het totstandkomen van het regeerakkoord had beloofd, voorleggen ter motivering en inspiratie voor de beslissing die wij moeten nemen?

Het regeerakkoord zegt verder: "De overheidsbedrijven verdienen onvermijdelijk te worden gemoderniseerd in functie van de technologische ontwikkelingen en van de openstelling van de markten. Deze modernisering is nodig in het belang zelf van de ondernemingen en hun werknemers. In de huidige stand van zaken is het redelijk te veronderstellen dat dit zal uitmonden in een belangrijke valorisatie van

Belgacom est une entreprise financièrement saine et rentable, KPN est accablée de lourdes dettes.

Si je ne m'abuse, cela résulte en partie du coût élevé de la licence UMTS en Allemagne et de la participation dans une entreprise de trafic électronique de données E-plus. Le cours de bourse de KPN est régulièrement à la une des journaux et est soumis à forte pression. En 2000 cette société a encore fait du bénéfice, mais en 2001 elle risque de se retrouver dans le rouge.

KPN a une filiale, Orange, qui détient une licence pour la deuxième génération de GSM en Belgique. Dans l'hypothèse d'une collaboration de Belgacom avec KPN, deux opérateurs en mobilophonie du même groupe seraient actifs en Belgique. Normalement, ce n'est pas possible. Quelle est l'option du gouvernement ? La licence d'Orange sera-t-elle rachetée et remise aux enchères ? Que deviennent alors les activités de la filiale ?

Deutsche Telekom est un autre partenaire possible et présente l'avantage d'être plus grand qu'un simple groupe européen qui s'adresse surtout à la région Belgique-Pays-Bas. Il occupe 200.000 personnes, présente un chiffre d'affaires de 1.600 milliards de francs belges et est huit fois plus grand que Belgacom. Il a une dette de 2.800 milliards de francs, ce qui est encore acceptable.

Les autres candidats cités pour un partenariat avec Belgacom sont Vivendi et Telecom Italia. Pour Vivendi, il pourrait y avoir un problème avec l'actionnariat de Proximus. Si je ne me trompe pas, Proximus est à 25% entre les mains de Vodafone, une société qui intervient dans l'actionnariat de Cegetel, laquelle est apparentée au groupe Vivendi. Telecom Italia a un chiffre d'affaires environ cinq fois plus élevé que celui de Belgacom.

Pour le moment, c'est donc KPN qui est le candidat le plus sérieux pour un partenariat, mais je répète que je me pose des questions sur le passif de l'entreprise.

La presse néerlandaise affirme que les chiffres de KPN seraient erronés. Sa comptabilité présenterait un actif de 1,9 milliard d'euros alors qu'elle devrait enregistrer un passif de 400 millions d'euros. KPN nie, mais cela devrait nous inciter à la prudence.

L'avenir de Proximus m'inquiète également. Qu'advient-il de la licence d'Orange en cas d'alliance ou de fusion avec KPN ? Il y a certes une complémentarité géographique puisque KPN couvre les Pays-Bas, mais le groupe est-il suffisamment grand pour être à terme vraiment concurrentiel au plan mondial ?

J'en viens aux critères d'évaluation à utiliser dans un tel dossier. Nous comprenons que le ministre ne puisse nous informer en détail de négociations qui appellent la discrétion. C'est pourquoi nous avons préféré en débattre en commission avec lui et les représentants de Belgacom. Cela nous permettait de mieux évaluer l'ampleur des problèmes.

Le ministre devrait au moins nous indiquer les critères qu'il utilise, sans renvoyer au modèle Diamond dont il est souvent question dans ses notes. Dans l'exposé des motifs, il parle d'une opération qui n'est pas seulement financière mais aussi stratégique. Peut-il expliquer cet aspect stratégique ? Quelle

overheidsactiva waarvan de opbrengst in mindering van de overheidsschuld zal worden gebracht". Daarin verschilt het regeerakkoord van de interpretatie van de heer Chastel in de bevoegde Kamercommissie. In het verslag van de commissie lees ik dat de heer Chastel zegt dat de vervreemding van het overheidsaandeel onrechtstreeks moet dienen voor de financiering van de fiscale hervorming. Dat is uiteraard nonsens in het licht van het regeerakkoord. Dat is bij deze ook rechtgezet.

Op pagina tien van de beleidsnota van minister Daems schrijft de minister dat er moet worden gezocht naar een alliantie, met name om Belgacom in een ruimer verband onder te brengen om zijn performantie te verhogen. Ik citeer een aantal uitspraken die minister Daems ondertussen heeft gedaan. Onmiddellijk na zijn ambtsaanvaarding waagde de minister zich ver.

Op 11 september 1999 zei hij in een interview in *De Standaard*: "Belgacom daarentegen, tegenover De Post, zit al veel verder. We zijn nu toe aan principiële keuzes. Ik wil alleen kwijt dat ik voor mezelf heb uitgemaakt dat ik vóór het einde van het jaar exact moet weten waar ik met Belgacom naartoe ga. Ik sluit een operatie beursgang in elk geval niet uit." Dat werd in een aantal interviews herhaald, wat destijds voor heel wat consternatie zorgde. Iedereen zat einde 1999 op die beursgang te wachten. De spaarders waren hun geld aan het oppotten om het eindelijk in een goed performant aandeel te kunnen beleggen. Belgacom stelde een forse stijging van de omzet en van de winst in het vooruitzicht én het moment was goed om op de beurs te gaan. Nu heb ik daar zelf niets bij te winnen of te verliezen en ben ik een leek in beurszaken. Duidelijk is wel dat de talrijke adviezen uit de jaren 1999-2000 om in telecomaandelen te beleggen, fout bleken. De aandelen van Deutsche Telekom en andere telecomaandelen zijn op een jaar soms met meer dan de helft in waarde verminderd.

De minister had toen het geluk dat hij voor één keer erg traag te werk ging. De beursgang kwam er niet, zodat de burger geen Belgacomaandelen kon kopen en hem de onvermijdelijke kater bespaard is gebleven.

In december 1999 dook er een probleem op. De woordvoester van de minister zei in een interview: "In plaats van snel-snel te willen gaan, heeft de minister nu gekozen om met ADSB, een consortium van privé-aandeelhouders en het management van Belgacom te onderhandelen. Er liggen nog verschillende opties voor het bedrijf open." Met andere woorden, op dat ogenblik werd niet onderhandeld met andere operatoren die eventueel interesse hadden voor Belgacom, maar liepen de gesprekken alleen met de bestaande privé-aandeelhouders die de participaties van de overheid of een deel daarvan zouden overkopen.

"De minister broedt op een plan om de waarde van Belgacom te verhogen", zei zijn woordvoester. Hij heeft heel lang gebroed, misschien omdat hij daarmee in putje winter was begonnen. "Tot de mogelijkheden van oplossing behoort ook de verzelfstandiging van de internetdochters Skynet of Proximus, met eventueel een afzonderlijke beursnotering." Het interview besloot met volgende woorden: "De minister wil eerst de privatisering van Sabena afronden." De woorden zijn wat ze zijn en klinken in de omstandigheden van vandaag misschien allesbehalve aangenaam, maar ik heb ze niet

méthode utilise-t-il pour évaluer les candidats potentiels ?

Selon nous, il existe quatre angles d'approche. D'abord, l'État en tant qu'actionnaire. Bien qu'il ne s'agisse pas d'une opération purement financière, le produit du deal jouera un rôle important dans le choix du partenaire, tout comme l'examen de ce deal au regard du flux des dividendes et d'autres revenus de Belgacom au profit de l'État belge. Je rappelle que, pour la période 1999-2000, le return financier pour l'État s'élève à 80 milliards. Ce montant ne comprend ni la TVA, ni la sécurité sociale, ni les 73 milliards payés en 1996 par le consortium pour le rachat d'une partie du paquet d'actions. Bien que ces éléments ne soient pas d'un intérêt déterminant, ils doivent pouvoir être pris en compte s'il s'agit d'une vente des actions détenues par l'État.

Autre angle d'approche, le projet industriel et plus précisément le centre de décision. Si KPN est impliqué dans l'opération en tant que partenaire à part égale, il importe évidemment de savoir où seront prises les décisions. L'ancrage d'un certain nombre d'activités dans notre pays sera-t-il assuré ?

Les travailleurs sont bien entendu le troisième point d'intérêt. À ce sujet, le ministre a déjà mené un certain nombre de discussions préparatoires. Dans son projet de loi, il multiplie les précautions. Nous considérons cette attitude comme très bonne, à condition que tout cela débouche sur de véritables accords avec le personnel.

En quatrième lieu, il y a les conditions de droit fiscal et de droit social auxquelles l'opération doit satisfaire. Nous entendons toutes sortes de déclarations concernant des fondations ou d'autres formes juridiques. Le ministre peut-il nous donner une réponse définitive sur les critères qu'il utilisera lors du traitement de ce dossier ?

En tenant compte des six points de départ – le marché, l'évolution du secteur des télécommunications, l'entreprise, le point de vue du gouvernement, les options contenues dans l'accord gouvernemental et les caractéristiques des partenaires potentiels –, une opération « abandon de l'actionnariat majoritaire » peut être amorcée. Tout dépend cependant des conditions dans lesquelles elle a lieu. Or, nous ne les connaissons pas concrètement. C'est logique mais la confirmation légale doit être possible et nous devons pouvoir en débattre aujourd'hui en termes généraux. Nous demandons donc au gouvernement de nous informer sur son approche globale du dossier et des critères.

Enfin, je voudrais poser au ministre un certain nombre de questions directes.

Mardi dernier, le Financial Times, généralement bien informé sur ce genre d'affaire, signalait qu'au sein de la coalition, l'opposition à conclure l'affaire avec KPN augmentait de plus en plus, surtout en raison de l'endettement de KPN et des problèmes de la Sabena. KPN annonce elle-même que les négociations n'en sont certainement pas à la phase terminale. Le ministre peut-il confirmer qu'au sein de la majorité, il n'y a pas unanimité quant à un éventuel accord avec KPN ?

Ensuite, qu'en est-il des informations selon lesquelles l'endettement de KPN serait encore plus important que ce qu'on pensait initialement ? Ce serait dû à des modifications des règles comptables aux États-Unis. Que pense le ministre

verzonnen.

Na einde 1999 kreeg dit dossier in het publiek geen grote aandacht meer. Er werd verder naar oplossingen gezocht. Het management en de aandeelhouders zijn de vragende partij voor een nieuwe constructie waarbij het bedrijf wordt ondergebracht in een groter geheel. In de pers wordt beweerd – niet ik beweerd dit, maar misschien is het bericht wel verspreid door minister Vande Lanotte – dat minister Daems onder curatele zou staan van het kabinet van minister Vande Lanotte. Hij zou, volgens deze persberichten, de evolutie inzake Belgacom onder controle willen houden en niet hetzelfde willen meemaken als bij Sabena. Dat kunnen natuurlijk roddels zijn.

Minister Vande Lanotte heeft trouwens in samenspraak met minister Reynders in het kader van de fiscale stop de invoering van een Europese belasting voorgesteld. Die belasting werd op schitterende wijze afgekraakt vorig weekend in Rome. De Nederlandse minister van Financiën, de heer Zwalm, vergeleek de heer Reynders met Alva, die de tiende penning invoerde. Ik had de minister reeds vrijdagmiddag, vóór hij naar Rome vertrok, gewaarschuwd dat het ongeloofwaardig is om te pleiten voor de vermindering van de fiscale druk en terzelfder tijd nieuwe belastingen in te voeren. De Europese ministers van Financiën hebben natuurlijk meer geloof gehecht aan de Alvabelasting die minister Reynders voorstelde. De Nederlandse minister van Financiën zei dat de invoering van de tiende penning tot gevolg had dat gedurende 80 jaar oorlog werd gevoerd in de Nederlanden en dat we dit spoor natuurlijk niet moeten volgen.

Er bestaan dus allerlei onzekerheden. Het dossier zou van richting zijn veranderd. Een verandering van richting in de politiek is natuurlijk niet a priori negatief. Nu staan we voor dit ontwerp.

De discussie – in de mate dat de beperkte tijd een discussie mogelijk maakt – gaat over de potentiële partners en de formule van partnership. Er worden veel partners genoemd: KPN, Deutsche Telekom, Telecom Italia en Vivendi. We moeten in de Senaat geen doorlichting van deze vier groepen geven. De indruk bestaat echter dat de top van Belgacom vooral een partnerschap met KPN overweegt. De Senaat heeft er dus belang bij te weten wat voor een bedrijf KPN is. KPN is voor ongeveer een derde in handen van de Nederlandse Staat en heeft een omzet van 540 miljard frank, dus iets meer dan het dubbele van de omzet van Belgacom. KPN heeft 45.000 werknemers en een schuldpositionering van ongeveer 1000 miljard frank.

Haar situatie verschilt dus aanzienlijk van die van Belgacom. De schuld van KPN bedraagt het dubbele van de omzet. Belgacom is een rendabele, financieel gezonde onderneming. KPN gaat onder zware schulden gebukt.

Als ik mij niet vergis, de minister zal mij in voorkomend geval tegenspreken, is dit gedeeltelijk te wijten aan een dure UMTS-licentie in Duitsland en aan een participatie in een bedrijf voor elektronisch dataverkeer, E-plus. De beurskoers van KPN haalt dan ook regelmatig de eerste bladzijde van de belangrijke kranten en staat sterk onder druk.

Een drietal weken geleden ging op één dag 18% van de beurswaarde van het bedrijf teloor. In 2000 werd er nog winst

du fait que l'endettement de KPN pourrait empirer si Bellsouth transformait sa participation dans la filiale de KPN E-plus en actions KPN ou KPN mobile ? La dette augmenterait alors de 800 millions.

Troisièmement, le ministre peut-il confirmer que le gouvernement tranchera définitivement avant le 20 juillet quant à l'éventuelle fusion avec KPN ?

Quatrièmement, le ministre ne pense-t-il pas qu'une opération de fusion sur un pied d'égalité posera problème, alors que chacun sait que Belgacom est évalué à environ à 12 milliards d'euros, tandis que la capitalisation du marché de KPN est de 8 milliards d'euros et que KPN peut obtenir d'une fusion un cashflow indispensable ? Ou le ministre partage-t-il l'avis de certains qui disent que KPN est sous-évaluée par les marchés ?

Cinquièmement, les avantages de synergie pour Belgacom font-ils le poids face aux avantages immédiats que KPN retirera de la fusion, compte tenu de l'endettement de l'entreprise et de la possibilité d'améliorer sa situation à court terme en fusionnant avec Belgacom ?

Sixièmement, comment les droits du personnel statutaire seront-ils garantis ? Pourquoi le gouvernement refuse-t-il notre amendement en la matière ?

Enfin, est-il vrai que SBC, le principal actionnaire privé de Belgacom, a fait pression pour accélérer le dossier ? Le ministre peut-il garantir que le gouvernement ne cédera pas à cette pression ?

gemaakt, maar in 2001 kijkt men al aan tegen de rode cijfers.

KPN heeft een 100% dochteronderneming, Orange, die ook actief is in ons land. Dit is belangrijk, want Orange is de houder van een licentie voor de tweede generatie GSM's in België. In de hypothese dat Belgacom met KPN samenwerkt, betekent dit dat er twee mobilofonie-operatoren van dezelfde groep actief zullen zijn in België. Normaal kan dat niet. Wat is dan de optie van de regering? Wordt de licentie van Orange dan teruggekocht en opnieuw geveild? Wat gebeurt er met de licentie? Wat gebeurt er met de activiteiten van de dochteronderneming? Deutsche Telekom is een ander potentiële partner voor Belgacom. Deutsche Telekom biedt het voordeel iets ruimer te zijn dan een louter Europese groep die zich vooral op de regio België- Nederland richt. Deutsche Telekom heeft 200.000 personeelsleden, een omzet van ongeveer 1.600 miljard Belgische frank in de telecommunicatiesector. Het is dus acht keer groter dan Belgacom. Deutsche Telekom heeft 2.800 miljard frank schuld, wat nog te doen is. Het is het grootste Europese telecommunicatiebedrijf, het is sterk actief in de sector en ook op de routes van de Ronde van Frankrijk. De overige genoemde kandidaten voor een partnerschap met Belgacom, Vivendi en Telecom Italia, kan ik snel behandelen. Voor Vivendi zou er een probleem kunnen zijn met het aandeelhouderschap van Proximus. Als ik me niet vergis, is 25% van Proximus in handen van Vodafone, een bedrijf dat trouwens aan bod komt in het aandeelhouderschap van Cegetel, een verwante onderneming van de Vivendi-groep. Telecom Italia heeft een omzet van ongeveer vijf keer groter dan de NV Belgacom. Voorlopig zal ik daar echter niets meer over zeggen.

Blijkbaar komt KPN op dit ogenblik het meest in aanmerking voor een partnerschap. Ik herhaal dat ik met vragen zit over de schuld van het bedrijf.

Gisteren of eergisteren suggereerde de Nederlandse pers dat de cijfers van KPN niet zouden kloppen. In de boeken zou voor 1,9 miljard euro aan activa zijn ingeschreven, terwijl er eigenlijk een passief van 400 miljoen euro zouden moeten zijn ingeschreven. KPN ontkent dat. Die vaststelling moet ons tot behoedzaamheid aanzetten.

Ook de toekomst van Proximus verontrust me. Wat gebeurt er met de licentie van Orange ingeval het tot een alliantie of een fusie met KPN komt? Er is wel enige geografische complementariteit, omdat KPN Nederland bestrijkt, maar is de groep wel groot genoeg om op termijn echt op wereldvlak te gaan concurreren?

Een laatste serie kanttekeningen gaat over de evaluatiecriteria die in zo'n dossier moeten worden gehanteerd. Wij begrijpen dat de minister ons de stand van zaken van de onderhandelingen over de toekomst van Belgacom niet in detail kan meedelen. Deze besprekingen vergen immers discretie. Daarom gaven wij er de voorkeur aan hierover met de minister en met vertegenwoordigers van Belgacom in de commissie te debatteren. Zodoende hadden wij de draagwijdte van de *issues* beter kunnen inschatten.

De minister zou ons minstens moeten inlichten over de criteria die hij hanteert, zonder daarbij te verwijzen naar het Diamondsmodel dat vaak in zijn nota's ter sprake komt. In de memorie van toelichting spreekt hij over een operatie die niet

alleen van louter financiële, maar ook van strategische aard is. Kan hij de inhoud van dat strategische aspect toelichten? Het zou kunnen slaan op het industriële project van de kandidaat-partner. Welk toetsingskader hanteert hij om potentiële kandidaten te evalueren?

Volgens ons zijn er vier invalshoeken. Ten eerste, de Staat als aandeelhouder. Al is het geen louter financiële operatie, de opbrengst van de deal zal, zeker bij gelijkblijvende andere voorwaarden, toch een belangrijke rol spelen in de partnerkeuze. De afweging van de deal ten aanzien van de dividendstroom en de stroom andere inkomsten voor de Belgische Staat vanuit Belgacom, speelt een belangrijke rol. In dat verband herhaal ik dat de financiële return voor de Belgische Staat over de periode 1999-2000 80 miljard bedroeg. In dat bedrag zijn de BTW, de sociale zekerheid en het bedrag van 73 miljard dat in 1996 door het consortium werd betaald voor de overname van een gedeelte van het aandelenpakket niet vervat. Hoewel deze elementen niet van doorslaggevend belang zijn, moeten ze kunnen meespelen als het gaat over de vervreemding van overheidsaandelen.

Voorts is er het industriële project, meer bepaald het beslissingscentrum. Als KPN als gelijkwaardige partner bij de operatie betrokken is, is het uiteraard van belang te weten waar de beslissingen zullen worden genomen. Zal de verankering van een aantal activiteiten in ons land worden verzekerd?

Het derde belang zijn uiteraard de werknemers. De minister heeft hierover al een aantal voorbereidende besprekingen gevoerd. In zijn wetsontwerp neemt hij heel wat voorzorgen. Wij nemen daar akte van en vinden dit een zeer goede houding, op voorwaarde dat dit alles tot echte akkoorden met het personeel leidt.

Ten vierde zijn er de voorwaarden waaraan de operatie op fiscaalrechtelijk en sociaal vlak moet beantwoorden. Wij horen allerlei verhalen over stichtingen en andere rechtsfiguren. Kan de minister ons uitsluitel geven over de criteria die hij zal hanteren bij de behandeling van dit dossier?

Ik resumeer. Rekening houdend met zes uitgangspunten – de markt, de evolutie van de telecomsector, het bedrijf, de standpunten van de regering, opties in het regeerakkoord, het gegeven van de potentiële partners – kan er een operatie “afstand van het meerderheidsaandeel” worden ingezet. Alles hangt echter af van de voorwaarden waarin dit gebeurt. Daarover hebben we evenwel geen concrete kennis. Dat is logisch, maar de wettelijke confirmatie moet mogelijk zijn en we moeten hierover vandaag in algemene termen kunnen debatteren. Wij vragen de regering dus nadrukkelijk inzicht te verschaffen in haar algemene benadering van het dossier en van de criteria.

Ik wil mijn uiteenzetting beëindigen met een aantal directe vragen aan de minister.

Ten eerste, de *Financial Times* van vorige dinsdag, die over dit soort zaken vaak bijzonder goed geïnformeerd is, meldt dat er binnen de coalitie steeds meer weerstand is tegen een deal met KPN. Vooral de schuldpositie van KPN en de problemen bij Sabena zouden voor onrust zorgen. Ook KPN zelf bericht dat de onderhandelingen zich zeker nog niet in een eindfase bevinden. Kan de minister bevestigen dat er binnen de kibbelende meerderheid – dat is natuurlijk een

tautologie – geen eensgezindheid bestaat over een mogelijk samengaan met KPN? Misschien kunnen de meerderheidsfracties duidelijkheid scheppen omtrent hun positie.

Ten tweede, wat is er aan van de berichten als zou KPN nog een slechtere schuldbestand hebben dan oorspronkelijk gedacht? Dit zou te wijten zijn aan gewijzigde boekhoudkundige regels in de VS. Wat is de inschatting van de Minister van het gegeven dat de schuldbestand van KPN nog verder kan verslechteren indien Bellsouth zijn belang in KPN-dochter E-plus zou omzetten in aandelen KPN of KPN mobile? Hierdoor zou de schuld met 800 miljoen euro toenemen.

Ten derde, kan de Minister bevestigen dat de Regering vóór 20 juli definitief de knoop zal doorhakken inzake de eventuele fusie met KPN?

Ten vierde, ziet de Minister geen problemen in een operatie van fusie op voet van gelijken, terwijl iedereen weet dat waardering van Belgacom om en bij de 12 miljard euro bedraagt, terwijl de marktkapitalisatie van KPN 8 miljard euro is en KPN uit een fusie een broodnodige bijkomende cashflow kan verkrijgen? Of deelt de Minister misschien de mening van sommigen dat de waardering van KPN door de markten te laag wordt ingeschat?

Ten vijfde, wegen de synergievoordelen voor Belgacom, waar de Minister graag naar verwijst, op tegen de onmiddellijke voordelen die KPN uit de fusie zal halen gelet op de slechte schuldbestand van het bedrijf en de mogelijkheid om via een fusie met Belgacom deze schuldbestand op korte termijn sterk te verbeteren?

Ten zesde, op welke wijze zullen de rechten van het statutair personeel precies worden gegarandeerd? Waarom wil de Regering ons amendement terzake niet aanvaarden?

Ten slotte, klopt het dat er druk is gekomen vanuit SBC, de belangrijkste privé-aandeelhouder van Belgacom, om het dossier te bespoedigen? Kan de Minister garanderen dat de Regering niet voor die druk zal zwichten?

De heer Jacques D'Hooghe (CVP). – Het wetsontwerp betreffende Belgacom is een belangrijk ontwerp. Ik acht het dan ook nuttig enkele bedenkingen te formuleren bij een aantal essentiële punten. Mijn betoog zal kort zijn. Het gaat hier immers om een wet met bijzondere opdrachten: de tekst bevat niet veel elementen, alles moet nog worden geregeld. Toch zal het langer zijn dan alle uiteenzettingen van de meerderheid samen...

Belgacom is een financieel gezonde onderneming, daarop heeft de heer Vandenberghe al gewezen. Wij vrezen echter dat we in eenzelfde scenario zullen terechtkomen als met Sabena. Een fusie aangaan of een samenwerkingsakkoord sluiten is aangenaam, maar de transacties moeten financiële garanties bieden. Wat wij uit de pers over KPN vernemen is echter niet hoopgevend.

De heer Vandenberghe heeft al er al op gewezen dat we uit de ogen moeten kijken wanneer we met de Nederlanders zaken gaan doen.

Vandaar, dat is mijn tweede bedenking, dat we ten minste een overzicht moeten hebben van de financiële toestand van het

M. Jacques D'Hooghe (CVP). – *Le présent projet de loi est important. J'estime donc utile d'émettre quelques réflexions sur des points essentiels. Mon exposé sera bref mais il sera tout de même plus long que l'ensemble de ceux de la majorité. Le texte ne comporte que peu d'éléments, tout doit encore être réglé.*

Belgacom est une entreprise financièrement saine, M. Vandenberghe l'a déjà souligné. Nous craignons cependant d'aboutir au même scénario qu'avec la Sabena. Il est agréable de fusionner ou de conclure un accord de coopération mais les transactions doivent offrir des garanties financières. Ce que la presse nous apprend sur KPN n'est guère prometteur.

M. Vandenberghe a déjà signalé que nous devons être vigilants quand nous faisons des affaires avec les Néerlandais. Il me semble que nous devons au moins avoir une vision d'ensemble de la situation financière des firmes avec lesquelles nous allons coopérer.

Le ministre a promis qu'il soumettrait les arrêtés royaux au parlement. Nous espérons qu'il tiendra parole et qu'à ce

bedrijf, of de bedrijven, waarmee zal worden samengewerkt.

De minister heeft beloofd dat hij de koninklijke besluiten aan het parlement zal voorleggen vóór zij in de ministerraad worden behandeld. We rekenen erop dat hij zijn woord zal houden en dat hij ons op dat ogenblik ook de financiële analyses van Belgacom en de partner zal meedelen. Voorts interesseert het ons te weten welke synergieën de potentiële partners kunnen teweegbrengen.

Ik heb een derde bedenking. Telecombedrijven zijn op een strategisch belangrijke markt actief. Wanneer een bepaalde partner zich eventueel zou terugtrekken is het in het kader van een geliberaliseerde markt bijna zeker dat andere partners die markt zullen inpikken, maar dat kan enige tijd duren. Daarom hadden wij graag vernomen hoe de universele dienstverlening zal worden verzekerd. Wat gebeurt er indien er na verloop van jaren een kink in de kabel komt – denken we maar aan Sabena – of erger nog, een bepaalde partner laks blijft opereren of, wat nog veel gevaarlijker is, wanneer hij zich terugtrekt.

Er staan hier toch heel wat vitale belangen op het spel, zoals de communicatie tussen bedrijven die voor de ondernemingswereld van kapitaal belang is. Ik raad de minister dan ook aan om samen met het ministerie van Economische Zaken en eventueel met de vertegenwoordigers van de bedrijven, na te gaan welke belangen in dergelijke overeenkomst alleszins moeten worden gevrijwaard.

Inzake vitale belangen denk ik bijvoorbeeld ook aan Landsverdediging. Dit departement neemt inzake telecommunicatie heel wat zaken zelf voor zijn rekening, maar het zou toch nuttig zijn een inventaris op te maken van de verschillende soorten dienstverlening die hier van vitaal belang zijn en bijgevolg veilig moeten worden gesteld.

Bij een fusie overgaan met een andere telecomoperator zou het nuttig zijn dat het personeel zijn sociale verworvenheden kan behouden. Wij hebben dienaangaande in de commissie enkele amendementen ingediend. De minister was echter van mening dat de tekst van het ontwerp voldoende waarborgen inhoudt zodat onze amendementen verworpen werden.

Tot zover mijn bedenkingen. Over de tekst zelf kunnen wij niet lang uitweiden, aangezien er niet veel instaat. Wij zullen oordelen op basis van de koninklijke besluiten en de financiële audits.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – *Ik zal eerst op de vragen van de heer Thissen antwoorden. Het is evident dat men nooit in het openbaar onderhandelt, zeker niet wanneer het om beursgenoteerde bedrijven gaat. Elke verklaring van mij kan gevolgen hebben. Ik kan dus geen informatie in het openbaar geven.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *De beurs gaat niet boven het Parlement, mijnheer de minister.*

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – *Zoals de heer Thissen zei, moet elke concurrentiebeperking worden voorkomen. De klanten moeten de prijs van de overname van Belgacom niet betalen. Er werd naar KPN-Orange verwezen. Dat bedrijf*

moment-là il nous transmettra aussi les analyses financières de Belgacom et du partenaire. Nous nous intéressons également aux synergies qui peuvent être développées.

Ma troisième remarque porte sur le service universel. Constatant ce qui se passe avec la Sabena, nous nous demandons ce qui arrivera si un partenaire se retire et comment ce service universel sera garanti.

Des intérêts vitaux sont en jeu, comme la communication entre entreprises, d'une importance capitale pour le monde de l'entreprise. Je conseille donc au ministre de collaborer avec le ministère des Affaires économiques et éventuellement avec les représentants des entreprises pour s'assurer des intérêts qui doivent en tous cas être garantis dans une telle convention.

Quand je parle d'intérêts vitaux, je pense par exemple à la Défense. Ce département prend pas mal de choses en charge en matière de télécommunications mais il serait quand même utile de dresser un inventaire des différents services d'importance vitale dans ce domaine et qui doivent donc être assurés.

Il serait utile que lors d'une fusion avec un opérateur télécom, le personnel puisse conserver ses acquis sociaux. Nous avons déposé quelques amendements à ce sujet en commission. Le ministre était d'avis que le texte du projet de loi offrait suffisamment de garanties et nos amendements ont été rejetés.

Quant au texte lui-même, on ne peut guère s'y attarder puisqu'on n'y trouve pas grand-chose. Nous jugerons sur la base des arrêtés royaux et des audits financiers.

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *Je répondrai tout d'abord aux remarques de M. Thissen, même si ce dernier a quitté l'hémicycle. Il est clair qu'on ne négocie jamais sur la place publique, surtout quand il s'agit de compagnies susceptibles d'être cotées en bourse. Toute information de ma part concernant une éventuelle négociation avec un tel partenaire pourrait avoir certaines conséquences. Il n'est donc pas possible de donner des informations en public.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *La bourse ne peut primer sur le parlement, monsieur le ministre.*

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *Comme l'a dit M. Thissen, il faut bien entendu éviter toute réduction de la concurrence pour que la clientèle n'ait pas à payer le prix de la reprise de Belgacom. Il a été fait référence à KPN-Orange.*

behoort reeds toe aan France Telecom. Bij een belangenconflict zal een operator met verschillende licenties er één verkopen of zal die licentie worden ingetrokken.

Ik herhaal mijn engagement om voor het Parlement te verschijnen. De koninklijke besluiten zullen eerst aan een gemengde commissie van Kamer en Senaat worden voorgesteld en dan pas aan de Ministerraad worden voorgelegd. Dat is nog nooit gebeurd. De transparantie wordt dus zeer ver doorgetrokken. Aangezien de koninklijke besluiten richtlijnen zullen bevatten over de mogelijke partners, kan op dat ogenblik, in de gemengde commissie en met inachtneming van alle contractuele vertrouwelijkheid, informatie over een eventuele transactie worden gegeven.

Ik wil het engagement om naar het Parlement te komen nogmaals herhalen. Ik weet wel dat dit in de Senaat minder het geval is geweest, maar in de Kamer hebben we die informatie in de commissie voor de Infrastructuur altijd zeer uitgebreid en transparant gegeven en ik wil bij deze dit engagement ook hier in de Senaat bevestigen. Er wordt zeer veel gesproken over slechts één bedrijf, namelijk KPN, en men maakt ook wel de vergelijking met Sabena. Wat mij betreft, is los van de vraag wie de potentiële partner is, de financiële sterkte van de gecombineerde entiteit van primordiale betekenis. Men vergist zich vaak door alleen naar de bruto schuldenlast te kijken. Men kan namelijk een bedrijf hebben met een schuld 100, dat niet in staat is die schuld terug te betalen, wat zeer gevaarlijk is, terwijl een bedrijf van dezelfde omvang met een schuld 200 een grotere capaciteit tot terugbetaling kan hebben. Ik zeg dit niet om deze of gene operatie te verdedigen, want momenteel is er nog geen enkele operatie. De capaciteit tot terugbetaling moet dus in detail bekeken worden in het licht van de operatie die men overweegt. Daarom zal de regering de financiële structuur grondig onderzoeken. Ik vind het normaal dat de regering, die collegiaal beslist, de nodige financiële informatie krijgt, hetzij van externe adviseurs hetzij door de zaken zelf grondig te bekijken. Men zou de vergelijking kunnen maken met de situatie van Sabena in 1995, en zich afvragen of dat toen is gebeurd. Ik denk van niet, maar ik zal daar verder niet op ingaan. Deze regering heeft evenwel gedaan wat ze kon door de contracten te verbeteren die ons vandaag misschien uitzicht bieden op een oplossing. Zonder die contracten zouden we nu in dezelfde situatie verkeren als een aantal andere buitenlandse vestigingen die gewoon "gedropt" worden. Het is niet zinvol deze polemiek aan te gaan omdat ik er altijd van uitga dat een regering op een bepaald ogenblik te goeder trouw een beslissing neemt. Zoniet, zou je inderdaad een enorm probleem van democratisch deficit hebben. Net zoals er redenen geweest zijn voor wat er in het verleden is gebeurd, is het volgens mij onaanvaardbaar om de situatie uit het verleden te projecteren op een verbetering die vandaag tot stand wordt gebracht. Het is evenwel belangrijk de link te leggen omdat dit de nadruk legt op de financiële gezondheid van een eventuele gecombineerde entiteit. Het is dus geen blanco cheque, integendeel. Als men naar het parlement komt, voor men naar de ministerraad gaat, kan men moeilijk spreken van een blanco cheque. In het verleden ging het er vaak heel wat minder democratisch aan toe. Er zijn heel wat operaties gebeurd, waar het parlement niet bij betrokken was. Dat is nu niet het geval.

Ik vraag hier een machting om te onderhandelen. Een

« Orange » appartient déjà à France Telecom. En cas de conflit d'intérêts, un opérateur ayant plus d'une licence, soit on vend, soit la licence est retirée.

Je répète mon engagement à venir devant le parlement. Le cas échéant, les arrêtés royaux seront présentés à une commission mixte Chambre-Sénat, avant d'être soumis au Conseil des ministres. En fait, c'est du jamais vu. La transparence est poussée très loin. De plus, puisque les arrêtés royaux comprendront des directives concernant les partenaires potentiels, on pourrait donner à ce moment, dans le cadre de la commission mixte et sous toute confidentialité contractuelle, des informations sur une transaction éventuelle.

Je veux réitérer l'engagement de revenir devant le parlement. Je sais que cela a été moins souvent le cas au Sénat mais à la Chambre, nous avons régulièrement fourni des informations en commission de l'Infrastructure et je confirme cet engagement au Sénat. On parle souvent d'une entreprise, KPN, et on compare avec la Sabena. Pour ma part, j'estime que la puissance financière de la nouvelle entité est d'importance primordiale, quel que soit le partenaire financier. On se trompe souvent en ne regardant que la charge de la dette brute. On peut avoir une entreprise qui a une dette de 100 et qui n'est pas en mesure de la rembourser, ce qui est très dangereux, tandis qu'une autre de même ampleur avec une dette de 200 peut avoir une plus grande capacité de remboursement. Je ne dis pas cela pour défendre telle ou telle opération car pour l'instant, il n'y en a encore aucune. Il faut donc bien examiner la capacité de remboursement à la lumière de l'opération envisagée. C'est pourquoi le gouvernement examinera à fond la structure financière. J'estime normal que le gouvernement qui décide de manière collégiale reçoive les informations financières nécessaires, soit de conseillers extérieurs, soit en examinant les choses lui-même. On pourrait comparer avec la situation de la Sabena en 1995 et se demander si cela s'est fait à l'époque. Je crois que non mais je ne vais pas m'étendre sur ce point.

Le gouvernement a cependant fait ce qu'il a pu en améliorant les contrats qui nous offrent peut-être aujourd'hui une perspective de solution. Sans ces contrats, nous serions aujourd'hui dans la situation de certaines compagnies étrangères qui se sont tout simplement fait lâcher. Il ne sert à rien de polémiquer à ce sujet car je pars du point de vue qu'un gouvernement prend ses décisions de bonne foi. Sinon, il y aurait un énorme problème de déficit démocratique.

Il importe de mettre l'accent sur la santé financière de l'éventuelle nouvelle entité. Ce n'est donc pas un chèque en blanc, au contraire. Dans le passé, les choses se passaient souvent de manière moins démocratique. Bien des opérations ont eu lieu sans implication du parlement. Ce n'est pas le cas aujourd'hui.

wetswijziging vergt veel tijd. Eind 1999 is gebleken dat een lange periode van onzekerheid een sterke onderhandelingspositie onmogelijk maakt.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Sabena voor de rechtbank is hetzelfde probleem.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – Dat is meteen ook de reden waarom ik het amendement over de goedkeuring van het koninklijk besluit door het parlement niet kan aanvaarden: de zakelijke onzekerheid zou immers blijven bestaan. In mijn voorstel blijft de informatie en de transparantie ten aanzien van het parlement evenwel behouden.

Welke garanties zijn er inzake sociale zekerheid en inzake de bescherming van de werknemers? Ze staan letterlijk in de wet en zijn ook in het verslag weergegeven omdat de vakbonden betrokken waren bij de onderhandeling. Zij zullen mee vorm geven aan de koninklijke besluiten die de verworven rechten veilig moeten stellen.

De regering heeft sinds het begin van de regeerperiode heel wat gerealiseerd in het Belgacom-dossier, dat niet openbaar en weinig populair is. Er is de operatie-BEN geweest. Deze operatie in Nederland, waarbij de regering rechtstreeks betrokken was, heeft een netto-opbrengst van 48 miljard opgebracht, waarvan 27 miljard in het pensioenfonds van Belgacom is gestort. De publieke opinie heeft hier weinig aandacht aan besteed; voor de publieke opinie is 100.000 frank veel geld en 48 miljard niet te vatten.

De heer Vandenberghe vroeg zich ook af of er niets kon worden gedaan met de business-units. Blijkbaar weet hij nog altijd niet dat we een *reverse merger* hebben gedaan tussen Skynet en Infosource, waardoor de internetactiviteiten van Belgacom vandaag in het bedrijf Infosource beursgenoteerd zijn. Een van de vier pijlers van Belgacom is dus een beursgenoteerd bedrijf.

De heer Vandenberghe verwees ook naar de UMTS-licenties. In het begin werden vergelijkingen gemaakt met veilingen in Duitsland en Groot-Brittannië. Analisten met ronkende namen, en waarschijnlijk zeer grote salarissen, voorspelden dan ook dat de veiling in België veel miljarden zou opbrengen. Ik herhaal voor de honderdduizendste maal dat ik er altijd ben van uitgegaan dat de normale marktwaarde voor een dergelijke licentie tien miljard was. Ze heeft zes miljard opgebracht, wat binnen de Europese Unie het vierde hoogste resultaat is, met dien verstande dat in twee landen de licenties nog moeten worden toegekend. Wie zegt dat het Belgische resultaat niet goed is, dwaalt.

We hebben in een jaar tijd een procedure afgerond waarvoor ze in Groot-Brittannië twee jaar nodig hadden. Inzake mobilofonie heeft België het meest transparante en meest competitiebevorderende kader van heel Europa. Wel is er op het einde van vorig jaar een kink in de kabel gekomen toen de Raad van State ons ertoe heeft verplicht enkele zaken bij wet te regelen in plaats van in een koninklijk besluit. Hierdoor hebben we twee maanden verloren. Dit heeft geen invloed gehad op de uitslag van de veiling. We hebben dus snel gehandeld en een goed kader gecreëerd. Bovendien heeft de veiling 60% opgebracht van het bedrag dat ik een jaar eerder had geraamd toen anderen enorme bedragen in het

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *La Sabena devant le tribunal, c'est le même problème.*

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *C'est aussi la raison pour laquelle je ne puis accepter l'amendement sur l'approbation de l'arrêté royal par le parlement : l'insécurité subsisterait. Dans ma proposition, l'information du parlement et la transparence à son égard sont cependant préservées.*

Quelles sont les garanties en matière de sécurité sociale et de protection des travailleurs ? Elles figurent explicitement dans la loi et figurent au rapport car les syndicats ont été associés à la négociation. Ils contribueront à la mise en forme des arrêtés royaux qui doivent garantir les droits acquis.

Depuis le début de la législature, le gouvernement a réalisé pas mal de choses dans le dossier Belgacom. Il y a eu l'opération BEN. Cette opération aux Pays-Bas dans laquelle le gouvernement a été directement impliqué a rapporté une recette nette de 48 milliards, dont 27 ont été versés au fonds de pensions de Belgacom. L'opinion publique n'y a guère prêté attention.

M. Vandenberghe se demandait aussi si on ne pouvait rien faire avec les business-units. Il ne sait apparemment toujours pas que nous avons fait une reverse merger entre Skynet et Infosource de sorte que les activités internet de Belgacom sont aujourd'hui cotées en bourse dans la société Infosource. L'un des quatre piliers de Belgacom est donc une société cotée en bourse.

M. Vandenberghe a aussi fait référence aux licences UMTS. Au départ, on a fait des comparaisons avec des enchères en Allemagne et en Grande-Bretagne. Des analystes aux noms ronflants et probablement aux salaires élevés ont prédit que la vente aux enchères en Belgique rapporterait des milliards. Je rappelle que j'ai toujours pensé que la valeur normale d'une telle licence sur le marché était de 10 milliards. La vente a rapporté six milliards, ce qui est le quatrième meilleur résultat dans l'Union européenne. Ceux qui disent que le résultat belge n'est pas bon se trompent.

En un an, nous avons clôturé une procédure pour laquelle il a fallu deux ans à la Grande-Bretagne. En mobilophonie, la Belgique dispose du cadre le plus transparent et le plus compétitif d'Europe. Il y a eu un grain de sable dans l'engrenage à la fin de l'an dernier lorsque le Conseil d'État nous a obligés de régler certains aspects par la loi plutôt que par arrêté royal. Cela nous a fait perdre deux mois mais n'a pas eu d'impact sur le résultat de la vente aux enchères. Nous avons donc agi vite et créé un bon cadre.

Notre approche pour l'octroi des licences a été la bonne. Pourtant, certains parlementaires et membres du gouvernement étaient d'avis qu'il fallait octroyer les licences gratuitement parce que les opérateurs avaient déjà payé pour la deuxième génération. J'ai plaidé pour une approche sérieuse et non précipitée. Le marché devait se stabiliser. Une bourse réagit toujours de manière excessive : une action qui monte montera trop vite au début et atteindra un cours normal par la suite. C'est l'inverse pour une action qui

vooruitzicht stelden.

Bovendien hebben we de toewijzing van de licenties op een goede manier aangepakt. Nochtans waren sommigen in het parlement en de regering van mening dat de licenties gratis moesten worden toegewezen omdat de operatoren reeds voor de tweede generatie hadden betaald. Ik heb gepleit voor een ernstige en niet overhaaste toewijzing. De markt moest zich immers stabiliseren. Een beurs reageert altijd excessief: een aandeel dat stijgt, zal in het begin te snel stijgen en nadien een normale koers bereiken. Het omgekeerde geldt voor een dalend aandeel. Bij de toekenning van licenties gaat het er net zo aan toe: er was een onredelijke piek. Er werd toen zelfs gesproken over 280 miljard; ik heb altijd een bedrag van 40 miljard naar voren geschoven.

Wel werden maar drie licenties toegekend, in plaats van de vier die ik had vooropgesteld. Ik ben ervan overtuigd dat de vierde licentie bij een normale ontwikkeling van de markt alsnog zal worden toegekend. Ten tijde van de veiling was er interesse en die is er nu nog.

Een bijkomend aspect is dat Belgacom vandaag onder meer door de normale toekenning van de UMTS-licenties een gezond bedrijf is, in tegenstelling tot veel andere bedrijven die zich door groothedswaanzin hebben laten leiden en hierdoor in enorme problemen zijn verzeild geraakt.

Vandaag vallen de Europese controle-instellingen uitgerekend bij die bedrijven binnen om te controleren of ze hun excessieve uitgaven, onder meer voor de UMTS-licentie, niet proberen door te rekenen aan de consument.

Niet alleen hebben we het bedrijf gezond gehouden. Bovendien hebben we het doorschuiven van de factuur naar de consument voorkomen. Anders zouden via een omweg belastingen worden geheven.

Sinds 1999 ben ik steeds tegen een beursgang geweest. Ik ging er immers van uit dat de koers dermate hoog genoteerd stond dat de staatskas op dat ogenblik wel middelen zou binnenrijven, maar dat bij een terugval honderdduizenden mensen onrechtstreeks belast zouden worden, waarbij het vertrouwen van de bevolking in de normale marktwerking zou worden geschaad. Dit is het verschil tussen financieel redeneren op korte termijn en het proberen een beleid te voeren, waarbij de burger niet de dupe wordt van kortzichtige doelstellingen van een meerderheid om geld in kas te hebben.

De feiten hebben me trouwens gelijk gegeven, want de koersen zijn tot de helft teruggevallen. Was Belgacom toen op de beurs genoteerd, dan waren een miljoen tot anderhalf miljoen kleine beleggers de helft van hun kapitaal kwijtgespeeld.

Enkele weken geleden werd het BEST-programma goedgekeurd. Dit laat toe om van het totaal van 22.000 werknemers, 3.000 medewerkers te plaatsen in een speciaal opleidingsprogramma en 4.000 in programma's van outsourcing, outplacement en deeltijds werken. Daardoor wordt enerzijds het bedrijf competitiever omdat de kostenstructuur op een normaal Europees vergelijkbaar niveau wordt gebracht, en wordt anderzijds geen enkele werknemer in zijn rechten wordt geschaad.

Sta me toe samen te vatten: de operatie-BEN waarbij het gaat om 48 miljard, waarvan 27 voor het Pensioenfonds,

diminue. Lors de l'octroi des licences, c'est exactement ainsi que les choses se sont passées : il y a eu un pic déraisonnable. On parlait même de 280 milliards ; pour ma part, j'ai toujours avancé un montant de 40 milliards.

On a certes octroyé trois licences au lieu des quatre que j'avais proposées. Je suis convaincu que la quatrième pourra encore être octroyée dans le cadre d'un développement normal du marché.

Contrairement à beaucoup d'autres entreprises qui se sont laissées aller à la folie des grandeurs et qui connaissent d'énormes problèmes, Belgacom est aujourd'hui une entreprise saine, notamment grâce à l'octroi normal des licences UMTS.

Aujourd'hui, les organismes de contrôle européens vérifient si ces entreprises ne tentent pas de faire payer par le consommateur leurs dépenses excessives, notamment pour les licences.

Non seulement nous avons préservé la santé financière de l'entreprise, mais nous avons aussi évité que la facture ne soit imputée au consommateur.

Dès 1999, j'ai toujours été opposé à une cotation en bourse. J'ai toujours pensé que le cours était si élevé qu'à ce moment-là le Trésor pourrait certes en retirer des moyens mais qu'en cas de chute, des centaines de milliers de personnes seraient indirectement imposées, de sorte que la confiance du citoyen dans le fonctionnement normal du marché en serait ébranlée. Les faits m'ont donné raison puisque les cours ont chuté de moitié. Si Belgacom avait été cotée en bourse, un million à un million et demi de petits investisseurs auraient perdu la moitié de leur capital.

Il y a quelques semaines, le programme BEST a été approuvé. Il permet de placer 3000 travailleurs sur un total de 22.000 dans un programme spécial de formation et 4000 dans des programmes d'outsourcing, d'outplacement et de travail à temps partiel. Ainsi, l'entreprise devient plus compétitive car sa structure de coûts est comparable au niveau européen normal et on ne porte préjudice aux droits d'aucun travailleur.

Il ressort du contexte que je viens de dépeindre que la logique de partenariat stratégique est probablement le meilleur choix pour Belgacom. La tendance « small is beautiful » connaît de nouveau un certain succès. Auparavant, on donnait la préférence à des entreprises énormes et maintenant on opte pour des entreprises plus petites. Pourtant, cela me semble une mauvaise option pour deux raisons.

Tout d'abord, une petite entreprise se fera écraser dans un marché consolidé. Pour la maintenir, il faudra lui octroyer des avantages compétitifs, ce qui n'est pas permis.

Ensuite, sur le plan réglementaire, l'ouverture du marché est pour ainsi dire terminée et l'autonomie de l'IBPT en forme la clef de voûte. Dans ce marché, la position de Belgacom ne peut que s'affaiblir à terme. Quand on a tous les clients au moment où la concurrence est introduite, on ne peut dans le meilleur des cas que conserver sa clientèle.

Un telle entreprise ne peut que reculer et doit former un ensemble plus grand et plus compétitif pour maintenir sa position. C'est pourquoi il faut rechercher un partenariat

Infosource, een van de vier poten op de beurs, UMTS-licenties op een normale manier waardoor het bedrijf niet geschaad wordt, BEST, waardoor de kostenstructuur op Europees niveau wordt gebracht, ITO geweigerd, waardoor we de markt niet geschaad hebben en geen gedeveerde belastingen werden geïnd en een overeenkomst met ADSB, waarbij Ameritec vervangen werd door een andere partner namelijk SBC, met een totaal andere filosofie van Amerikaanse aard, waarbij men inderdaad wat tijd nodig heeft om de neuzen in dezelfde richting te krijgen, wat we inmiddels hebben bereikt.

Uit die context volgt de logica dat een strategisch partnership voor Belgacom waarschijnlijk de betere keuze is. De trend *small is beautiful* is weer in opmars. Dit is nu eenmaal de pendule: vroeger gaf men de voorkeur aan grote monsterbedrijven, maar nu opteert men veeleer voor kleinere bedrijven. Nochtans lijkt me dit om twee redenen een verkeerde optie te zijn.

Ten eerste, het klein bedrijf in een consoliderende markt op Europees niveau zal naar mijn oordeel onder de voet worden gelopen. Wil men dat bedrijf gezond houden, moet men het immers competitieve voordelen geven, wat evenwel niet toegelaten is.

Ten tweede, op reglementair vlak is de openstelling van de markt zo goed als beëindigd, waarbij het onafhankelijk maken van het BIPT het sluitstuk vormt. In die markt kan de positie van Belgacom op termijn alleen maar verzwakken. Als men alle klanten heeft op het ogenblik dat concurrentie wordt geïntroduceerd, kan men dat klantenbestand in het beste geval alleen behouden.

Een dergelijk bedrijf kan alleen maar achteruit gaan en moet om zijn relatieve positie te behouden een groter geheel vormen, niet noodzakelijk een monstergeheel, maar wel een groter competitief geheel. Dat is de reden waarom naar een "strategisch partnership" wordt gestreefd, waarbij zoals bepaalde sprekers opmerkten, een aantal criteria spelen. Naast het klassieke criterium van aandeelhouderswaarde spelen ook andere zaken mee, zoals het behoud van de rechten van de huidige personeelsleden, de zekerheid dat de consument niet de dupe wordt van een verminderende competitie, en het feit dat een bepaalde kernactiviteit in België kan worden gehouden, in tegenstelling tot wat de afgelopen jaren zo vaak is gebeurd, namelijk dat alle kernactiviteiten uit België zijn weggekocht of weggelopen. Deze aspecten van strategische aard wil ik persoonlijk naar voor brengen en daarom vraag ik als het ware een "machtiging", die niet geconfirmeerd kan worden, omdat ze dan haar doel niet meer bereikt, namelijk het wegwerken van onzekerheid.

De heer Vandenberghe heeft specifieke vragen gesteld over KPN. Voor dit strategisch partnership is de "machtiging" zeer belangrijk. Ze werd overigens in de commissie met 9 stemmen voor bij 3 onthoudingen goedgekeurd en ik ga er dan ook vanuit dat men conceptueel met onze aanpak geen problemen heeft. In het raam van dit strategisch partnership wordt er op het ogenblik met meerdere partners gepraat. De heer Vandenberghe heeft een aantal namen genoemd, maar zal het me niet kwalijk nemen dat ik dat op het ogenblik niet doe en dat ik niet inga op bepaalde aspecten van een van de potentiële partners, waartoe KPN inderdaad behoort. Dit werd zowel door Belgacom als KPN zelf bevestigd. Er is echter

stratégique et certains critères jouent. Outre le critère classique de la valeur de l'actionnaire, il y a d'autres facteurs, comme le maintien des droits du personnel actuel, la garantie que le consommateur ne soit pas victime d'une diminution de la concurrence et le maintien de certaines activités stratégiques en Belgique, contrairement à ce qui s'est produit si souvent ces dernières années, où toutes ces activités quittaient la Belgique. Je veux mettre ces aspects stratégiques en avant et c'est pourquoi je demande une sorte de mandat qui puisse éliminer l'incertitude.

M. Vandenberghe a posé des questions spécifiques sur KPN. Pour ce partenariat stratégique, le mandat est très important. Il a d'ailleurs été accepté en commission par neuf voix pour et trois abstentions. J'en déduis que notre approche conceptuelle ne pose pas de problème. Dans le cadre de ce partenariat stratégique, on négocie pour l'instant avec divers partenaires. M. Vandenberghe a cité certains noms mais vous me permettez de m'en abstenir pour l'instant et de ne pas me prononcer sur certains aspects d'un des partenaires potentiels, à savoir KPN. Ce fut d'ailleurs confirmé tant par KPN que par Belgacom. Nous ne sommes pas dans une phase de décision mais dans une phase de discussions exploratoires. La santé financière de la nouvelle entité est bien entendu un des principaux éléments que nous tenons à l'œil, en concertation avec l'ensemble du gouvernement, car une telle opération doit être portée par tout le monde, doit être financièrement saine et parce que les risques éventuels doivent rester limités. Dans des exemples du passé, ces risques ont peut-être été insuffisamment évalués, quoique le marché soit imprévisible. Personnellement, je suis convaincu que ce que nous avons fait de Belgacom nous donne une position de départ toute différente de celle d'autres dossiers du passé, comme celui de la Sabena par exemple.

geen exclusiviteit. We zitten niet in een beslissingsfase, maar wel degelijk in een fase van verkennende en meer dan verkennende gesprekken, zonder dat een van de partners de expliciet voorkeur wegdraagt. De financiële gezondheid van een gecombineerde structuur is natuurlijk een van de belangrijkste aspecten die we in het oog houden, in overleg met de hele regering, omdat een dergelijke operatie door iedereen gedragen en financieel gezond moet zijn en de eventuele risico's zoveel mogelijk moet worden beperkt. Deze risico's werden in voorbeelden uit het verleden misschien onvoldoende ingeschat, al is de markt ook niet voorspelbaar. Persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat wat we het afgelopen anderhalf jaar met Belgacom hebben gedaan, ons een heel andere uitgangspositie geeft dan de situatie waarin andere dossiers uit het verleden, zoals Sabena, verzeild zijn geraakt.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – De minister heeft uitgebreid geantwoord, maar op bepaalde concrete vragen die ik toch belangrijk vind, heb ik geen enkel antwoord gekregen.

De minister heeft uitvoerig het lot van de UMTS-licenties beschreven. Het is duidelijk dat de biedingen in het begin buitensporig waren en de financiële evenwichten van een aantal telecombedrijven hebben ondergraven. Zoals ik al zei, heeft de verkoop van de licenties wel minder opgebracht voor de schatkist, maar was dit toch een gelukkig uitstel, aangezien Belgacom daardoor niet belast is met financiële uitgaven die anderen wel moeten dragen. Ik heb beide aspecten naar voren gebracht, zonder kritiek te willen leveren op de concrete toewijzing door de minister. Toch wil ik opmerken dat KPN behoort tot de bedrijven die onderuit zijn gegaan door het betalen van de buitensporige licenties. De situatie van KPN is helemaal anders dan die van Belgacom. KPN is aangetast door deze overmatige financiële verbintenissen.

Over de beursgang zei de minister zelf in een gesprek met *De Standaard* van 11 september 1999: "Ik sluit een operatie beursgang in elk geval niet uit." Hij heeft dat meermaals herhaald tot hij einde 1999 het geweer van schouder veranderde. Hij komt nu met de verklaring dat de beurs te hoog stond, dat het volkskapitalisme louter schijn was, enzovoorts. Ik neem aan dat dit een uitleg na de feiten is.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – Mijn uitspraken over de beursgang dateren van na september 1999 toen de beurs nog niet op zijn hoogste niveau was gekomen. Een van de redenen waarom ik toen de Senaat mededeelde dat er uitzicht was op een oplossing, was dat er op dat ogenblik mogelijkheden bestonden voor iets wat we vandaag een strategische operatie zouden noemen. Die operatie is niet kunnen doorgaan omdat we niet tot gesprekken konden komen, vermits de habilitatie die ik nu vraag, toen niet mogelijk was. Het zijn dan ook geen politieke, maar louter praktische redenen waarom ik Kamer en Senaat nu verzoek die habilitatie mogelijk te maken.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Mij lijkt het hoe dan ook evident dat we de opportuniteit van een beursoperatie moeten kunnen afwegen. In de Verenigde Staten zijn er tientallen processen op til omdat de overheid, wetende dat de beurs ernstig overgewaardeerd was, de burgers niet publiekelijk heeft gewaarschuwd. De regering kan inderdaad in grote mate aansprakelijk worden gesteld wanneer ze

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Le ministre n'a pas répondu à certaines questions concrètes importantes.*

Il a décrit en détail le sort des licences UMTS. Il est clair qu'au début, les offres étaient excessives et qu'elles ont miné l'équilibre financier d'un certain nombre d'entreprises de télécommunication. La vente des licences a rapporté moins aux finances publiques, mais ce sursis était bienvenu puisqu'il décharge Belgacom de dépenses financières que d'autres doivent supporter. J'ai mis les deux aspects en évidence, sans vouloir critiquer l'adjudication concrète faite par le ministre. Je tiens quand même à signaler que KPN fait partie des entreprises qui se sont effondrées en payant les licences à des prix exorbitants. Sa situation est toute différente de celle de Belgacom.

Le ministre a dit dans De Standaard du 11 septembre 1999 qu'il n'excluait pas une cotation en bourse. Il l'a redit à plusieurs reprises jusqu'à ce qu'il change son fusil d'épaule fin 1999. Il déclare à présent que la bourse était trop élevée, que le capitalisme populaire était une simple apparence, etc. J'imagine que c'est une explication après coup.

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *Mes propos sur la cotation en bourse datent d'après septembre 1999, quand la bourse n'avait pas encore atteint son niveau le plus élevé. Une des raisons pour lesquelles j'ai annoncé alors au Sénat qu'une solution était en vue, c'est qu'à ce moment il y avait des possibilités pour ce qu'on appellerait aujourd'hui une opération stratégique. Cette opération n'a pu avoir lieu parce que nous n'avons pu en discuter puisque l'habilitation que je demande aujourd'hui n'était pas possible à l'époque. C'est donc pour des raisons non pas politiques mais simplement pratiques que je demande à la Chambre et au Sénat de rendre possible cette habilitation.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Il me paraît en tout cas évident que nous devons pouvoir évaluer l'opportunité d'une opération en bourse. Aux États-Unis, des dizaines de procès sont annoncés parce que les pouvoirs publics n'ont pas averti publiquement les citoyens alors qu'ils savaient que la bourse était nettement surévaluée. La responsabilité du gouvernement peut en effet être mise en cause quand il laisse*

iedereen laat meegaan in wat alle deskundigen beschrijven als een luchtbel. Die luchtbel is in de telecomsector nadien ook effectief uiteengespat. Gelukkig heeft de regering Belgacom niet op de beurs gebracht en heeft ze zodoende veel teleurstellingen vermeden.

Ik kom nu terug op mijn concrete vragen. Ik begrijp best dat de minister geen onderhandelingen kan voeren vanop de tribune van de Senaat. De kwestie in de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden behandelen was echter jammer genoeg onmogelijk door de snelheid waarmee dit dossier moest worden afgewerkt. Toch verwacht ik van de minister minstens een antwoord op berichten in de kranten, ernstige zoals *Financial Times* of *NRC Handelsblad*, die het hebben over gekibbel in de meerderheid. Of moet ik het feit dat hij mijn vraag hierover negeert begrijpen als *qui se tait, consent*?

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – De regering is een en ondeelbaar.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Dat is toch pure mystiek of neo-mystiek!

Ook op mijn tweede concrete vraag kreeg ik geen antwoord. Als een van de meest gezaghebbende Nederlandse kranten op de eerste bladzijde beweert dat de rekeningen van KPN niet kloppen en dat er een bijkomend onderzoek zal plaatsvinden om na te gaan of in het bedrijf niet voor tientallen miljarden rekenfouten zijn gemaakt, dan moet de minister me toch kunnen vertellen welke analyse hijzelf maakt van de financiële en economische toestand van KPN!

Bij overname of fusie van bedrijven zijn er allerlei juridische, economische en financiële procedures om de schuldgraad vast te leggen. De minister weet dat er bij een bedrijf als KPN lijken in de kasten liggen. De directie en de raad van bestuur weten niet eens waar die kasten staan, laat staan dat ze weten waar de lijken zich bevinden. Woorden laten niet alles toe, maar cijfers wel.

Hoe wordt KPN precies doorgelicht?

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – Ik kan alleen maar antwoorden in algemene termen. De financiële doorlichting van elke mogelijke partner zal zeer minutieus gebeuren. De financiële stabiliteit van een eventueel nieuwe entiteit moet immers vaststaan. Aan de schuldbospositie van de nieuwe en de onafhankelijke entiteiten die nadien zullen samengaan, zal in elk geval veel aandacht worden besteed.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Is KPN het daarmee eens? Zal KPN door onafhankelijke revisoren worden gecontroleerd?

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – U blijft doorgaan op één bedrijf. Ik kan, zoals gezegd, alleen maar antwoorden in algemene termen. Reeds van bij het begin heb ik gezegd dat in deze operatie meerdere mogelijkheden voorhanden zijn. Er is geen exclusieve partner. Het is niet aan mij om nu een waardeoordeel te vellen over één beursgenoteerd bedrijf. Dat zou zeer ongepast zijn en ongetwijfeld een invloed hebben op de beurskoers van dat bedrijf. De Belgische staat zou hiervoor

tout le monde suivre ce que tous les experts décrivent comme une bulle d'air. La bulle d'air a effectivement éclaté par la suite dans le secteur des télécommunications. Heureusement, le gouvernement n'a pas mis Belgacom en bourse et lui a évité ainsi beaucoup de désillusions.

Je comprends que le ministre ne puisse mener des négociations du haut de la tribune du Sénat. Traiter la question en commission des Finances et des Affaires économiques était malheureusement impossible en raison de la précipitation avec laquelle ce dossier devait être terminé. J'attends quand même que le ministre réponde quant aux articles de journaux faisant état de dissensions dans la majorité. Ou dois-je comprendre que qui ne dit mot consent ?

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *Le gouvernement est un et indivisible.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *C'est purement mystique ou néo-mystique.*

Je n'ai pas non plus reçu de réponse à ma deuxième question concrète. Quand un des journaux flamands les plus sérieux affirme en première page que les comptes de KPN ne sont pas en équilibre et qu'il y aura une enquête complémentaire pour voir s'ils ne contiennent pas d'erreurs portant sur des dizaines de milliards, le ministre doit quand même pouvoir dire son analyse de la situation financière et économique de KPN.

Lors d'une reprise ou fusion d'entreprises, différentes procédures juridiques, économiques et financières permettent de déterminer le taux d'endettement. Le ministre sait qu'il y a des cadavres dans les armoires de KPN. La direction et le conseil d'administration ne savent même pas où se trouvent ces armoires et encore moins les cadavres. Les chiffres sont malléables.

Comment la situation de KPN est-elle analysée ?

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *Je ne puis répondre qu'en termes généraux. La situation financière de chaque partenaire éventuel sera analysée minutieusement. Il faut en effet être sûr de la stabilité financière d'une éventuelle nouvelle entité. Je serai en tout cas très attentif à l'endettement des nouvelles entités et des entités indépendantes qui s'uniront.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *KPN accepte-t-elle cette situation ? Sera-t-elle contrôlée par des réviseurs indépendants ?*

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *Vous continuez à vous en tenir à une entreprise. Dès le départ, j'ai dit que cette opération offrait plusieurs possibilités. Il ne m'appartient pas de poser un jugement de valeur sur une entreprise cotée en bourse. Ce serait inopportun et influencerait le cours des actions de cette entreprise. L'État belge pourrait en être tenu pour responsable.*

Les questions ne sont pas pertinentes et il est impossible d'y

aansprakelijk kunnen worden gesteld.

De vragen zijn niet relevant en niet beantwoordbaar.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Ik kan het daar niet mee eens zijn.

Er worden allerlei vragen beantwoord in interviews op radio en televisie en in de kranten, maar in het Parlement is dat blijkbaar niet mogelijk. Men verschuilt zich dan achter de beurs, maar de beurs heeft toch geen voorrang op het Parlement. Het Parlement is een publieke plaats waar verklaringen mogen worden afgelegd die tot gevolg kunnen hebben dat een beurskoers met vijftig procent stijgt of daalt. Er is geen enkele bepaling in Kamer of Senaat die zegt dat zulke verklaringen niet mogen worden afgelegd.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – Dat is een vrije keuze.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Het gaat mij niet om de beurskoers, maar wel om een bepaalde financiële arrogantie waarbij de beurs wordt ingeroepen om een publieke discussie te verhinderen. We hebben het recht om alles aan de orde te stellen.

Ik beweer ook niet dat KPN de exclusieve partner is. Ik ga uit van de hypothese dat er onderhandeld wordt met KPN en ik vraag me af hoe de doorlichting van het bedrijf dan gebeurt. Dat is wel een relevante vraag.

Achtenveertig uur geleden stond op de eerste pagina van *NRC Handelsblad* dat de boekhoudkundige cijfers van KPN niet kloppen, dat er problemen zijn en dat er een aanvullend onderzoek is. Mag ik van de minister dan vernemen of hij de uitslag van dat onderzoek zal afwachten.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – Zonder te verwijzen naar een specifiek bedrijf, zeg ik nog eens dat we vanzelfsprekend, welke operatie er ook zou worden voorbereid, ons nauwkeurig zullen informeren.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Dat was een helder wiskundig antwoord. Eén plus één is drie.

We zullen zien hoe de saga verder zal verlopen. Misschien zal ook deze keer datgene wat reeds twee maal tot voorzichtigheid aanleiding heeft gegeven of tot al dan niet gewilde vertraging heeft geleid en uiteindelijk in het voordeel van Belgacom heeft gespeeld, de te bewandelen weg kunnen zijn.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(De tekst aangenomen door de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-1317/5.)

De voorzitter. – Artikel 3 luidt:

Om de verwezenlijking van een fusie of samenwerkingsverband zoals bedoeld in artikel 2 mogelijk te maken, kan de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, alle nuttige maatregelen treffen

répondre.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Je ne puis partager votre avis.*

On répond à toute sorte de questions dans les médias mais pas au parlement. On se réfugie derrière la Bourse mais la Bourse ne prime pas le parlement. Aucune disposition n'empêche les parlementaires de faire des déclarations susceptibles d'influencer le cours de la Bourse.

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *C'est un libre choix.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Je m'en prends à une certaine arrogance financière qui amène à invoquer la Bourse pour empêcher un débat public.*

Je ne prétends pas que KPN soit le partenaire exclusif. Je suppose que des négociations sont en cours avec KPN et je m'interroge sur l'analyse qu'on fait de la situation de cette entreprise. Il s'agit bel et bien d'une question pertinente.

Selon le NRC Handelsblad, la comptabilité de KPN ne serait pas correcte et une enquête complémentaire serait en cours. Le ministre attendra-t-il les résultats de cette enquête ?

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *Pour toute opération qui serait en préparation, nous nous informerons précisément.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Voilà une réponse mathématique limpide. Un plus un égalent trois.*

Peut-être pourrions-nous emprunter la voie qui a déjà, à deux reprises, suscité la prudence, entraîné un retard, voulu ou non, et a finalement joué à l'avantage de Belgacom.

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Le texte adopté par la commission des Finances et des Affaires économiques est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-1317/5.)

M. le président. – L'article 3 est ainsi libellé :

Afin de permettre la réalisation d'une fusion ou d'un partenariat visés à l'article 2, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, prendre toutes les mesures utiles en vue :

teneinde:

- 1° het juridisch statuut van Belgacom te wijzigen;
- 2° de individuele arbeidsverhoudingen te regelen tussen Belgacom en haar personeelsleden die vóór de in punt 1° bedoelde omzetting arbeidsprestaties leveren onder het gezag van Belgacom krachtens het personeelsstatuut vastgesteld in uitvoering van de artikelen 34 en 35 van voornoemde wet van 21 maart 1991, op zodanige wijze dat de continuïteit van de rechten van deze personeelsleden wordt gewaarborgd inzonderheid inzake vastheid van betrekking, bezoldiging en pensioen;
- 3° de toepassing te regelen van de wetten inzake de maatschappelijke zekerheid der arbeiders op de personeelsleden bedoeld in punt 2°;
- 4° een overgangsregeling uit te werken op het gebied van de collectieve arbeidsverhoudingen bij Belgacom tot aan de sociale verkiezingen die in het jaar 2008 worden gehouden.

Op dit artikel hebben de heren D'Hooghe en Vandenberghe amendement 1 ingediend (zie stuk 2-825/2) dat luidt:

Het 3° van dit artikel aanvullen als volgt:

“zonder de rechten van haar statutaire personeelsleden op het gebied van de sociale zekerheid of hun netto-bezoldiging te verminderen”.

Artikel 5 luidt:

De minister bevoegd voor overheidsbedrijven brengt verslag uit aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers over de besluiten die krachtens deze wet zijn vastgesteld.

Op dit artikel hebben de heren D'Hooghe en Vandenberghe amendement 2 ingediend (zie stuk 2-825/2) dat luidt:

Aan dit artikel een tweede lid toevoegen, luidend als volgt:

“Elk besluit dat krachtens artikel 3 wordt vastgesteld, wordt geacht nooit uitwerking te hebben gehad indien het niet bij wet is bekrachtigd binnen de zes maanden na de datum van zijn inwerkingtreding.”

Artikel 6 luidt:

Bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad bepaalt de Koning de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Op dit artikel hebben de heren D'Hooghe en Vandenberghe amendement 3 ingediend (zie stuk 2-825/2) dat luidt:

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 6. – Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.”

- **De stemming over de amendementen wordt aangehouden.**
- **De aangehouden stemmingsen en de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel hebben later plaats.**

Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter. – Aan de orde is de bespreking van stuk 2-774/1 over de analyse van de bestrijding van het terrorisme.

1° de modifier le statut juridique Belgacom ;

2° de régler les relations individuelles de travail entre Belgacom et les membres de son personnel qui, avant la transformation visée au point 1°, fournissent des prestations de travail sous l'autorité de Belgacom en vertu du statut du personnel arrêté en application des articles 34 et 35 de la loi du 21 mars 1991 précitée, de manière à assurer la continuité des droits des membres de ce personnel en matière notamment de stabilité d'emploi, de rémunération et de pension ;

3° de régler l'application des lois en matière de sécurité sociale des travailleurs aux membres du personnel visés au point 2° ;

4° d'organiser un régime transitoire en matière de relations collectives de travail auprès de Belgacom jusqu'aux élections sociales qui se tiendront en 2008.

À cet article, MM. D'Hooghe et Vandenberghe proposent l'amendement n° 1 (voir document 2-825/2) ainsi libellé :

Compléter le 3° de cet article comme suit :

« sans réduire les droits de son personnel statutaire dans le domaine de la sécurité sociale ou sa rémunération nette ».

L'article 5 est ainsi libellé :

Le ministre qui a les entreprises publiques dans ses attributions fait rapport à la Chambre des représentants sur les arrêtés pris en vertu de la présente loi.

À cet article, MM. D'Hooghe et Vandenberghe proposent l'amendement n° 2 (voir document 2-825/2) ainsi libellé :

À cet article ajouter, un alinéa 2, rédigé comme suit :

« Tout arrêté pris en vertu de l'article 3 est censé ne jamais avoir produit d'effets s'il n'a pas été confirmé par la loi dans les six mois de sa date d'entrée en vigueur. »

L'article 6 est ainsi libellé :

Le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, fixe la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

À cet article, MM. D'Hooghe et Vandenberghe proposent l'amendement n° 3 (voir document 2-825/2) ainsi libellé :

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 6. – La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge. »

– **Le vote sur les amendements est réservé.**

– **Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

Ordre des travaux

M. le président. – L'ordre du jour appelle la discussion du document 2-774 relatif à l'analyse de la lutte contre le

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Waarom wordt de volgorde van de agendapunten gewijzigd? Dit punt staat als derde punt op de agenda. De parlementsleden die over dit punt iets willen zeggen, zijn niet verwittigd van deze wijziging.

De voorzitter. – Alleen de minister van Binnenlandse Zaken is aanwezig.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – De parlementsleden houden rekening met de volgorde van de agendapunten. Het is onaanvaardbaar dat de agenda nu plots wordt gewijzigd, omdat deze of gene minister aanwezig is. De parlementsleden die aan de bespreking van het derde punt van de agenda willen deelnemen, zijn niet aanwezig. Zij hadden verwacht dat dit punt pas later aan bod zou komen. Het mag niet van de regering afhangen wie hier aan de bespreking kan deelnemen.

De heer Frans Lozie (AGALEV). – Het gaat hier wel om een punt dat op de agenda van deze voormiddag staat. De senatoren hebben zich dus wellicht vrij gehouden. Toch heb ik begrip voor de bezorgdheid van de heer Vandenberghe. Ik stel voor dat we enkele minuten wachten en de senatoren verwittigen die over dit punt een uiteenzetting wensten te houden.

De voorzitter. – Wij bespreken nu de analyse van de bestrijding van het terrorisme. (*Instemming*)

Analyse van de bestrijding van het terrorisme: wettelijke aspecten en politiepraktijk (Stuk 2-774)

Bespreking

De heer Paul Wille (VLD), rapporteur. – Op 5 juni jongstleden hield de Commissie Binnenlandse Zaken en Administratieve Aangelegenheden een reeks hoorzittingen met als onderwerp het terrorisme.

Bij wijze van inleiding werden de hoorzittingen aangevat met een historische schets van het terrorisme. De moderne variant manifesteert zich vooral vanaf 1968. Vanaf die datum verspreiden zich over de ganse wereld bewegingen, die menen dat de huidige staatsstructuur geen garantie vormt voor democratie. Door het plegen van geweld zal de repressie door de overheid zo hard zijn, dat de ogen van de bevolking zich zullen openen en dat die bevolking in opstand zal komen tegen het heersende ondemocratische regime.

Deze bewegingen zijn echter grotendeels verdwenen en hebben vooral plaats moeten maken voor het Islamitische terrorisme. Vandaag de dag kennen we vier types van terroristische groeperingen: de nationalistische bewegingen zoals de ETA, het IRA, en dergelijke meer; de ideologische groeperingen van extreem-linkse of extreem-rechtse signatuur; de religieus geïnspireerde bewegingen met een politiek doel, zoals de islamitisch-integristische bewegingen van het type Hezbollah, het GIA in Algerije, Osama Bin Laden; de sektes die ageren tegen een specifiek probleem zoals bij voorbeeld radicale Amerikaanse anti-abortusbewegingen.

Na het historisch overzicht kwamen een aantal buitenlandse

terrorisme

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Pourquoi modifie-t-on l'ordre prévu ? Ce point était le troisième inscrit à l'ordre du jour. Les parlementaires qui souhaitent intervenir n'ont pas été avertis du changement.*

M. le président. – Seul le ministre de l'Intérieur est présent.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Les parlementaires tiennent compte de l'ordre prévu. Il est inadmissible qu'on modifie soudain l'ordre du jour en raison de la présence ou de l'absence d'un ministre. Les parlementaires qui souhaitaient s'exprimer sont absents car ils s'attendaient à ce que ce point soit traité plus tard. Ce n'est pas de la présence d'un ministre que doit dépendre la discussion.*

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Ce point est bien à l'ordre du jour de la matinée. Les sénateurs concernés se seront donc libérés. Je comprends néanmoins la remarque de M. Vandenberghe et je propose d'attendre quelques minutes pour qu'on puisse avertir les sénateurs qui souhaitent intervenir.*

M. le président. – Nous passons à la discussion de l'analyse de la lutte contre le terrorisme. (*Assentiment*)

Analyse de la lutte contre le terrorisme : aspects légaux et pratiques policières (Doc. 2-774)

Discussion

M. Paul Wille (VLD), rapporteur. – *Le 5 juin dernier, la Commission de l'Intérieur et des Affaires administratives a organisé des auditions sur le terrorisme.*

On a commencé par faire l'historique du terrorisme dont la variante moderne date de 1968. Dès cette époque, on a vu se multiplier, à l'échelle mondiale, des mouvements qui estimaient que la structure étatique en place n'était pas une garantie de démocratie et que le recours à la violence entraînerait une réaction telle de la part de l'État que la population finirait par se révolter contre le régime antidémocratique au pouvoir.

Ces mouvements ont en grande partie disparu, faisant place, en particulier, au terrorisme islamique. On distingue actuellement quatre types de mouvements terroristes : les mouvements nationalistes tels que l'ETA ou l'IRA, les groupes idéologiques d'extrême gauche ou d'extrême droite, les mouvements d'inspiration religieuse mais dont le projet est politique, tels que le Hezbollah ou le GIA, et enfin, les sectes préoccupées par un problème spécifique, comme les activistes américains opposés à l'avortement.

Plusieurs experts ont ensuite été entendus. Un attaché de l'ambassade d'Espagne est venu témoigner de l'amélioration des relations entre nos deux pays, tout en relevant à juste titre certains incidents récents. Des membres de l'ETA ont obtenu chez nous le statut de réfugiés alors que cette organisation est toujours active dans le terrorisme. Dernièrement, des

deskundigen aan bod.

Een attaché bij de Spaanse ambassade stelt vast dat de relaties tussen België en Spanje de jongste jaren sterk zijn verbeterd, maar verwees mijns inziens terecht toch nog naar een aantal incidenten in een recent verleden. Zo hebben bepaalde ETA-leden in België het statuut van vluchteling gekregen.

Een commissielid interpreteerde de vroegere houding van de Belgische regering in het licht van de recente geschiedenis: de ETA werd nog aangezien als een 'bondgenoot' in de gewapende strijd tegen Franco.

De ETA is nog steeds zeer actief. De bom- en moordaanslagen blijven voortduren, overigens nog tot gisteren toe. Naar aanleiding van de jongste verkiezingen in het Baskenland tekent zich overigens een verontrustende evolutie van het straatgeweld af, waarbij ETA-leden met molotovcocktails en vuurpijlen kleine afgelegen dorpen aanvallen.

Een vertegenwoordiger van de Amerikaanse FBI gaf meer verduidelijking bij de nog jonge Anti-terrorismewet van 1996. Essentieel hierin is dat jaarlijks een lijst van geveiseerde organisaties wordt opgesteld. Lidmaatschap van een op deze lijst voorkomende beweging heeft een strafrechtelijke vervolging tot gevolg. De immigratiedienst kan visa weigeren aan personen die verdacht worden lid te zijn van een organisatie vermeld op de desbetreffende lijst. Verder kunnen alle financiële middelen van de organisatie in beslag worden genomen.

Een aantal leden hebben bedenkingen bij dergelijke lijst. De lijst illustreert de soms wisselende opstelling van de Verenigde Staten tegen deze of gene beweging.

Aanslagen op het grondgebied van de Verenigde Staten komen niet vaak voor. Met uitzondering van het World Trade Center in 1993 en Oklahoma in 1995, liggen de meeste Amerikaanse doelwitten in het buitenland, bij voorbeeld Nairobi en Dar es-Salaam. Deze aanslagen maken telkens vele slachtoffers onder de lokale bevolking. Samenwerking met de buitenlandse politiediensten is dan ook van groot belang voor alle partijen.

De adviseur van de Franse ambassade stelt vast dat de samenwerking met de Belgische politiediensten vlot verloopt. Dit komt zijns inziens doordat beide landen veel gemeenschappelijke kenmerken hebben: een gecentraliseerde politiestructuur, een gemeenschappelijke wetgevende basis en een relatief soepele migratiepolitiek. Vandaag is het Corsicaans terrorisme veruit het meest actief. Dit betekent niet dat er geen andere potentiële dreigingen zijn, zoals bij voorbeeld het Islamitische terrorisme.

In de gedachtewisseling met de commissieleden kwam onder meer aan bod hoe terroristische organisaties voorzien in hun financiële middelen. De rechtstreekse steun door bepaalde naties is afgenomen. Men haalt dus vooral zijn gelden uit de drugs- en wapenhandel, afpersing en banditisme.

De toepassing van bijzondere politietechnieken als infiltratie en spijtoptanten leidt niet altijd snel tot resultaten. Terroristische bewegingen bestaan meestal uit aparte cellen die los van elkaar opereren. Slechts een kleine harde kern heeft zicht op de totale organisatie.

membres de l'ETA ont même attaqué de petits villages espagnols à l'aide de cocktails molotov et de fusées.

Un représentant du FBI a expliqué la loi anti-terrorisme adoptée en 1996. Les personnes affiliées aux organisations terroristes dont il existe une liste officielle risquent des poursuites judiciaires. Le service d'immigration peut refuser d'octroyer un visa aux personnes suspectées d'appartenir à ces organisations. La loi permet de faire saisir tous les moyens financiers de l'organisation.

Certains membres émettent des réserves à propos de cette liste qui illustre l'attitude mouvante des États-Unis par rapport à telle ou telle organisation.

La plupart des attentats visent les intérêts des États-Unis à l'étranger. Les populations du Kenya et de la Tanzanie l'ont constaté à leurs dépens. Ces attentats touchent principalement la population locale. Il est donc essentiel que les États-Unis collaborent avec les services étrangers compétents.

Le conseiller de l'ambassade de France constate que la coopération entre nos deux pays fonctionne très bien. Ils ont, en effet, de nombreux points communs : un système policier centralisé, une base législative commune et une politique d'immigration relativement généreuse. Outre le problème corse, la France est confrontée à des menaces potentielles, comme par exemple le terrorisme islamique.

Des discussions ont porté sur le mode de financement des organisations terroristes. Le soutien direct de la part de certaines nations a diminué. L'argent provient à présent de la drogue et du trafic d'armes, du racket et du banditisme.

La mise en œuvre de techniques spéciales telles que l'infiltration et les repentis ne donne pas toujours de prompts résultats. Souvent, les mouvements terroristes comportent des cellules distinctes opérant séparément. Seul un petit noyau connaît tous les rouages de l'organisation.

On a ensuite entendu le témoignage de quelques experts belges.

Chez nous, quatre services sont chargés de la lutte contre le terrorisme. Il y a d'abord le service « Terrorisme et sectes » de la police fédérale, dont les tâches consistent à coordonner les enquêtes judiciaires et à fournir de l'appui, des expertises et l'élaboration de programmes.

Le deuxième service est le Groupe interforces antiterroriste, le GIA, qui a pour mission de rassembler, d'analyser et d'évaluer les renseignements nécessaires à la prise de mesures administratives et judiciaires.

Les troisième et quatrième services sont la Sûreté de l'État et le service « Terrorisme et ordre public », le Terop.

Au cours de la discussion, on a souligné l'importance cruciale de la gestion de l'information. Un service trop centralisé n'est pas suffisamment en contact avec le niveau local.

L'arsenal législatif est souvent insuffisant. La Sûreté de l'État se plaint de ne pouvoir pratiquer des écoutes téléphoniques et de ne pouvoir vérifier qui sont les personnes qui s'entretiennent par téléphone.

Les services concernés espèrent que certaines techniques

Daarna kregen een aantal Belgische experts de mogelijkheid hun bevindingen naar voor te brengen.

In België zijn vier diensten belast met de strijd tegen het terrorisme.

Ten eerste is er de dienst Terrorisme en Sekten van de federale politie belast met de coördinatie van de gerechtelijke onderzoeken en met het verlenen van steun, expertise en programmawerking.

De tweede dienst is de anti-terroristische groepering of AGG die instaat voor de verzameling, analyse en evaluatie van de inlichtingen die noodzakelijk zijn voor het nemen van bestuurlijke en gerechtelijke maatregelen.

Ten derde is er de Staatsveiligheid en ten vierde de Terop, de dienst Terrorisme en Openbare Orde.

Tijdens de bespreking werd gesteld dat de informatiehuishouding van cruciaal is. Een te gecentraliseerde dienst heeft onvoldoende voeling met het lokale niveau. In Brussel, Gent of Antwerpen bijvoorbeeld, is men veel beter op de hoogte van de evoluties in bepaalde milieus.

Het wetgevend arsenaal is vaak onvoldoende. De Staatsveiligheid beklagt er zich over dat ze geen telefoongesprekken kan afluisteren en, erger nog, dat ze niet kan nagaan tussen wie telefoonverkeer wordt gevoerd.

De betrokken veiligheidsdiensten hopen dat een aantal bijzondere politietechnieken wettelijk worden geregeld omdat ze onmisbaar zijn in de strijd tegen het terrorisme.

De commissie moest vaststellen dat de AGG niet in de structuur van de geïntegreerde politie is opgenomen.

Naar aanleiding van de hoorzittingen heeft de commissie een aantal aanbevelingen geformuleerd. Zo verzoekt zij de regering maatregelen te nemen voor een duidelijke structuur en een duidelijke bevoegdheidsafbakening. Ze vraagt ook aandacht voor de positie van het AGG binnen de geïntegreerde politie. Ze is voorts van oordeel dat nieuwe politionele technieken maar mogelijk zijn wanneer de bevoegde autoriteit er een adequaat toezicht op uitoefent en wanneer tegelijkertijd duidelijk wordt bepaald in welke gevallen ze gerechtvaardigd zijn. De commissie is van oordeel dat het terrorisme nog efficiënter zal kunnen worden bestreden door een samenbundeling van de krachten, bijvoorbeeld in een gespecialiseerde eenheid.

Abstractie makend van de aanbevelingen moeten we de stelling van één van de sprekers in het achterhoofd houden, namelijk dat het terrorisme nooit volledig zal kunnen worden uitgeroeid, ook al wordt de strijd nog intenser gestreden. Het is in essentie de militaire overmacht van een staat en niet haar kwetsbaarheid die de tegenstanders naar een strategie van terreur doen grijpen.

Mevrouw Anne-Marie Lizin (PS). – *Ik hoop dat de conclusies van de werkzaamheden van de commissie inzake de bestrijding van het terrorisme in België nuttig zullen zijn voor de regering.*

Wij wensten een studiedag en een verslag om ons tijdig grondig te kunnen bezinnen over de mogelijkheden en de acties van de betrokken diensten en over eventuele verbeteringen. De komende maanden zullen wij, door het

policieres particulières feront l'objet d'un règlement légal parce qu'elles sont indispensables à la lutte contre le terrorisme.

La commission a dû constater que le GIA n'est pas repris dans la structure de la police intégrée.

À la suite des auditions, la commission a formulé certaines recommandations. Elle demande au gouvernement de prendre des mesures pour améliorer la structure et la délimitation des compétences. Elle demande également qu'on soit attentif à la position du GIA au sein de la police intégrée. La commission estime que les nouvelles techniques policières ne peuvent être utilisées que sous le contrôle d'une autorité adéquate et dans des cas clairement délimités. Elle considère que le fait d'unir les efforts, par exemple au sein d'une unité spécialisée, renforcerait l'efficacité de la lutte contre le terrorisme.

Au-delà de ces recommandations, il faut garder à l'esprit l'affirmation d'un des intervenants, à savoir que le terrorisme ne disparaîtra jamais complètement, même si la lutte s'intensifie. C'est la suprématie militaire d'un État et non sa vulnérabilité qui incite les opposants à recourir à une stratégie de terreur.

Mme Anne-Marie Lizin (PS). – Je tiens à féliciter M. Wille pour son excellent rapport. L'intéressant travail réalisé par la commission sur la lutte contre le terrorisme et ses aspects policiers en Belgique aboutit à des conclusions qui, nous l'espérons, seront utiles au gouvernement.

Nous avons souhaité cette journée de travail et ce rapport afin de pouvoir nous livrer à temps à une réflexion en profondeur sur les possibilités et les actions des services concernés et sur

Europese voorzitterschap, voortdurend geconfronteerd worden met de risico's die ministers en ambtenaren van de Europese lidstaten kunnen lopen. In Spaans Baskenland is terrorisme een realiteit en in Ierland blijft de situatie zorgwekkend. In bepaalde gebieden en landen in Europa woeden hevige conflicten die zich naar andere landen kunnen uitbreiden.

De commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden en haar voorzitter hebben sterk aangedrongen op die studiedag om tijdig te kunnen reageren.

Wij wilden daarmee evenwel wachten tot de politiehervorming voltooid was. Het zou immers niet verstandig geweest zijn een debat over terrorisme te organiseren in januari, terwijl de diensten nog volop werden hervormd. Nu is echter het ogenblik gekomen om ons te bezinnen over de coördinatie van de antiterroristische diensten in ons land.

Onze fractie staat volledig achter de conclusies van het verslag, vooral die met betrekking tot de bijkomende technische middelen. We hebben aandachtig geluisterd naar de vertegenwoordigers van de Staatsveiligheid. Het verslag maakt gewag van hun bezorgdheid, alsook van de onvoorwaardelijke steun van hun collega's als zij zeggen dat het in België in de huidige situatie heel moeilijk is om een opsporing uit te voeren die bijvoorbeeld door de Spaanse diensten zou worden gevraagd en binnen twee of drie dagen moet zijn afgerond. Zonder tussenkomst van een magistraat is dat onmogelijk. Bovendien zijn hun technische middelen zeer beperkt. Hun vraag naar bijkomende technische middelen moet dan ook ernstig worden genomen. Ze zouden ook toegang moeten krijgen tot lijsten met telefoonnummers die bepaalde personen oproepen, zodat ze kunnen antwoorden op vragen van de diensten van landen waar het terrorisme een dagelijkse realiteit is.

Het sleutelement in België is de nood aan coördinatie, en ik denk dat de minster dat wel beseft. Uit het organisatieschema dat de federale politie na de hervorming heeft opgemaakt, blijkt dat er voldoende personeel is. Terrorisme komt op verschillende plaatsen voor. Tijdens onze werkzaamheden hebben wij ingezien dat het nuttig zou zijn dat de diensten die zich bezighouden met de bestrijding van het terrorisme een beroep kunnen doen op alle andere gedeconcentreerde directies van de gerechtelijke politie als ze personeel nodig hebben.

Op het federale niveau daarentegen zou de positie van de AGG moeten worden versterkt. Die zou later eventueel kunnen worden samengevoegd met het programma Terrorismisme van de federale politie.

Zodoende zou het programma Terrorismisme van de Algemene directie van de gerechtelijke politie kunnen worden overgenomen door de AGG, waarvan de organisatie zou moeten worden aangepast aan zijn opdrachten.

Welke formule men ook kiest, het bestaan van vier niveaus tussen het operationele stadium en het beslissingsstadium is overdreven. Dit moet worden verbeterd en we mogen daarmee niet wachten tot er problemen rijzen.

Wij hebben twee opmerkingen op de tekst van de conclusies.

d'éventuelles améliorations. Au cours des prochains mois, en raison de la présidence européenne, nous serons constamment associés aux risques que peuvent courir des ministres ou des fonctionnaires de pays membres de l'Europe. Le terrorisme est une réalité au Pays basque et la situation en Irlande demeure préoccupante. En Europe, certains territoires ou pays vivent des conflits virulents, susceptibles de s'internationaliser.

La commission de l'Intérieur et sa présidente ont beaucoup insisté pour que l'on organise cette journée d'étude sur le terrorisme, de manière à pouvoir agir à temps plutôt que de devoir réagir au moment de la découverte d'éventuels mauvais fonctionnements.

Nous souhaitons toutefois mener cette réflexion une fois la réforme des polices terminée. Il n'aurait pas été judicieux de tenir ce débat sur le terrorisme en janvier, au moment où tout le monde se mettait en place. Maintenant, six mois plus tard, nous pensons que le moment est venu de réfléchir à la façon dont les services antiterroristes sont coordonnés dans notre pays.

Mon groupe soutiendra entièrement les conclusions que le rapporteur vient de présenter, particulièrement celles qui concernent les moyens techniques supplémentaires. Nous avons écouté attentivement les responsables de la Sûreté de l'État. Dans le rapport, vous trouverez en termes délicats mais précis, leurs inquiétudes, sans oublier le soutien inconditionnel qu'ils reçoivent de leurs collègues quand ils disent que la situation actuelle en Belgique rend très difficile un suivi qui serait demandé, par exemple, par les services espagnols et qui devrait être réalisé en deux ou trois jours. Sans intervention d'un magistrat, c'est impossible. De plus, leurs moyens techniques étant extrêmement limités, il convient de prendre très au sérieux leur demande de disposer de moyens techniques supplémentaires. Il faudrait leur permettre également d'avoir accès à des listes de numéros appelés par certaines personnes, afin de pouvoir répondre à la demande formulée par les services des pays où le terrorisme est une réalité quotidienne.

L'élément clé, en Belgique, est le besoin de coordination, et je pense que le ministre en est conscient. Il suffit de consulter l'organigramme produit par la police fédérale après la réforme, pour constater qu'en de nombreux endroits, il y a du personnel en nombre suffisant. Le terrorisme s'observe en des lieux divers. Au cours du travail en commission, nous avons compris qu'il serait intéressant que le volet opérationnel de la lutte contre le terrorisme soit capable de se connecter sur l'ensemble des autres DIRJUS déconcentrées, lorsqu'elles ont besoin de personnel.

Par contre, au niveau fédéral, la position du GIA pourrait être renforcée. Finalement, le GIA pourrait éventuellement être regroupé avec le programme Terrorismisme au niveau de la police fédérale.

Cela permettrait à la Direction générale judiciaire ou DGJ, anciennement DIRJUS, de voir son programme terrorisme pris en charge par le GIA, lequel devrait recevoir une organisation d'exploitation et d'analyse conforme à sa mission.

Quelle que soit la formule retenue, le fait qu'il y ait quatre niveaux entre les stades opérationnel et décisionnel, est

Bij het eerste gedachtestreepje staat “op het niveau van de federale politie”. Wij zouden graag hebben dat dit wordt veranderd in “op het niveau van de algemene directie van de gerechtelijke politie”.

Bij het tweede gedachtestreepje “op het niveau van de gedeconcentreerde federale politie” wordt TEROP vermeld als opvolger van de derde opsporingssectie. Eigenlijk is het de opvolger van de BOB CELTER bij de BOB van Brussel. Het lijkt mij belangrijk te wijzen op deze historische elementen.

We zouden graag hebben dat de minister rekening houdt met dit constructief verslag. We hopen dat we het de komende zes maanden niet nodig hebben en dat de gevraagde coördinatie en verbeteringen zullen worden doorgevoerd.

Verwelkoming van een buitenlandse delegatie

De voorzitter. – Ik begroet een delegatie van het Mexicaanse Parlement, onder leiding van de heer Ricardo F. Garcia Cervantes, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van Mexico. Ik wens haar een vruchtbaar verblijf in ons midden toe. *(Algemeen applaus.)*

Analyse van de bestrijding van het terrorisme: wettelijke aspecten en politiepraktijk (Stuk 2-774)

Voortzetting van de bespreking

De heer René Thissen (PSC). – *Onze partij verheugt zich erover dat in de Senaat een debat over de strijd tegen het terrorisme kan plaatsvinden. Het vertrouwelijke karakter van deze materie maakt dit meestal onmogelijk.*

We vinden het belangrijk dat de wetgevende kamers af en toe de gelegenheid krijgen de efficiëntie te beoordelen van de diensten, die deze strijd voeren.

Uit de hoorzittingen van de commissie Binnenlandse Zaken van de Senaat blijkt dat een rationalisering zich opdringt en zowel de rapporteur als mevrouw Lizin hebben zich daarvoor ingespannen.

De bevoegdheidsverdeling en de samenwerking tussen de verschillende partijen moeten worden bijgestuurd.

Verschillende politie- en inlichtingendiensten zijn bij de bestrijding van het terrorisme betrokken: de dienst Terrorisme en Sekten van de federale politie, de dienst Terrorisme en Openbare orde van de gedeconcentreerde politie, de antiterroristische gemengde groep (AGG) en ten

excessif. Il faut améliorer la situation actuelle et plaider pour que l’on n’attende pas d’être confronté à une difficulté pour agir.

Le texte des conclusions appelle deux remarques de notre part parce que nous avons constaté que plusieurs services de police et de renseignement étaient associés à la lutte contre le terrorisme.

Au premier tiret, on lit « au niveau de la police fédérale » ; nous souhaitons que l’on indique « au niveau de la direction générale de la police fédérale, la DGJ ».

Ensuite, au deuxième tiret, « au niveau de la police fédérale déconcentrée », on cite TEROP comme successeur de la troisième section de recherche. En fait, il s’agit du successeur de la BSR CELTER, qui se situait à la BSR de Bruxelles. Il me semble important de rappeler ces éléments historiques.

Nous souhaitons donc que le ministre considère ce rapport avec bienveillance. Il s’agit d’un rapport non pas critique mais constructif, qui peut montrer en temps utile ce qu’il y a à faire dans le secteur et qui est attendu par les hommes de terrain.

Nous espérons que nous ne devons pas y recourir durant les six mois et que la coordination et l’amélioration des pratiques actuelles pourront être mises en œuvre.

Bienvenue à une délégation étrangère

M. le président. – Je voudrais saluer la présence parmi nous d’une délégation parlementaire mexicaine, sous la présidence de M. Ricardo F. Garcia Cervantes, Président de la Chambre des Députés du Mexique. Je lui souhaite un séjour fructueux parmi nous. *(Applaudissements sur tous les bancs.)*

Analyse de la lutte contre le terrorisme : aspects légaux et pratiques policières (Doc. 2-774)

Suite de la discussion

M. René Thissen (PSC). – Notre parti se réjouit qu’un débat sur la lutte contre le terrorisme ait pu se dérouler au Sénat. En effet, ce sujet revêt souvent un caractère confidentiel et ce, pour des raisons d’efficacité.

Il nous semble important que les chambres législatives aient l’occasion, ne fût-ce que sporadiquement, d’évaluer la pertinence des structures externes sur lesquelles repose cette lutte.

Il ressort des auditions de la commission de l’Intérieur du Sénat qu’une rationalisation des structures de lutte contre le terrorisme s’avère indispensable et tant le rapporteur que Mme Lizin s’y sont employés.

Il convient de tenter d’améliorer autant que possible les structures existantes par la clarification de la répartition des compétences entre les différents intervenants et de la coordination de celles-ci.

Les acteurs suivants sont aujourd’hui associés à la lutte contre le terrorisme : le service Terrorisme et sectes de la police

slotte de Staatsveiligheid en de militaire inlichtingendienst. Een dergelijke versnippering van bevoegdheden bevordert geenszins de efficiëntie van de strijd tegen het terrorisme dat meestal zelf goed georganiseerd is.

Om al deze redenen sluiten we ons aan bij de conclusies van de commissie Binnenlandse Zaken, namelijk dat er een specialiseerde eenheid voor de strijd tegen het terrorisme moet komen.

We hopen dat deze besluiten geen dode letter blijven en dat er snel werk van wordt gemaakt.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CVP). – Natuurlijk is de bestrijding van het terrorisme een belangrijke aangelegenheid. De Senaat komt echter vaak al te snel tot conclusies. Het is merkwaardig dat de problematiek uitsluitend in de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden werd besproken. Het justitiële aspect ervan is eveneens belangrijk en had aan bod moeten komen in de commissie voor de Justitie. Kortom het gaat om een interdisciplinaire materie waarover grondig moet worden overlegd alvorens conclusies en aanbevelingen te formuleren.

Bovendien ontbreekt een concrete maatschappelijke analyse van de dreiging van het terrorisme in onze samenleving. We hebben een interessante studiedag bijgewoond, waarop buitenlandse experts waren uitgenodigd. De rapporteur heeft alle vormen van terrorisme over heel de wereld beschreven. Er bestaat evenwel geen enkele analyse van het terrorisme in de eigen samenleving. De politiehervorming is nog maar pas achter de rug. Daarbij hadden we de eventuele belangrijke pijnpunten op het vlak van het terrorisme moeten aanpakken.

Ook voor de georganiseerde criminaliteit, die tijdens de vorige regeerperiode grondig werd onderzocht, moet zeker politieke aandacht blijven bestaan. De georganiseerde criminele bendes betekenen de grootste bedreiging voor onze samenleving. Het optreden van de overheid is op dat vlak van doorslaggevend belang.

De CVP-fractie zal zich bij de stemming over de besluiten onthouden.

De heer Antoine Duquesne, minister van Binnenlandse Zaken. – *Ik wil er de heer Vandenberghe toch op wijzen dat ik om 11 uur naar de Senaat ben gekomen omdat ik hier verwacht werd.*

Graag feliciteer ik de heer Wille met zijn uitstekend en nuttig verslag.

Mevrouw De Schamphelaere zei terecht dat het nuttig zou zijn dat de commissie voor de Justitie zich eveneens over het verschijnsel terrorisme buigt. De minister van Justitie heeft mij trouwens gevraagd in zijn naam enkele bedenkingen mede te delen.

Hij vindt dat het verslag van de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden belangrijke punten bevat. De aanpak van het verschijnsel terrorisme moet worden herbekeken. De oprichting van een gespecialiseerde eenheid voor de bestrijding van het terrorisme stuit op een aantal bezwaren

fédérale, le service Terrorisme et ordre public au sein de la police déconcentrée, le groupe interforces antiterroriste ou GIA et, enfin, la Sûreté de l'État et le service de renseignements militaire. Un tel éclatement de compétences ne favorise pas une lutte efficace contre le phénomène terroriste souvent très bien organisé.

Pour ces motifs, nous soutenons pleinement les conclusions de la commission de l'Intérieur du Sénat, notamment quant à la création d'une entité spécialisée dans la lutte contre le terrorisme. Comme l'a indiqué Mme Lizin, nous espérons que ces conclusions de la commission ne resteront pas lettre morte et qu'une mise en œuvre rapide pourra avoir lieu. Nous reviendrons éventuellement plus tard à cette tribune pour interroger le ministre sur l'avancement des mesures prises.

Mme Mia De Schamphelaere (CVP). – *La lutte contre le terrorisme est bien sûr un sujet important. Cependant, le Sénat en vient souvent trop vite à des conclusions. Il est curieux que cette question ait été examinée uniquement par la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives. Son aspect judiciaire est tout aussi important et aurait dû être examiné par la commission de la Justice. Bref, il s'agit d'une matière interdisciplinaire que nous devons analyser de manière approfondie avant de formuler des conclusions et des recommandations.*

En outre, il manque une analyse concrète de la menace que représente le terrorisme dans notre société. Nous avons assisté à une journée d'étude intéressante à laquelle des experts étrangers étaient invités. Le rapporteur a décrit toutes les formes de terrorisme existant partout dans le monde. Il n'existe cependant pas la moindre analyse du terrorisme dans sa propre société. La réforme des police vient à peine d'avoir lieu. C'est alors que nous aurions dû aborder les éventuels points névralgiques importants relatifs au terrorisme.

Nous devons également continuer à être attentifs à la criminalité organisée car elle est la principale menace pour notre société. L'intervention des autorités face à ces pratiques est d'un intérêt capital.

Le groupe CVP s'abstiendra lors du vote sur les conclusions.

M. Antoine Duquesne, ministre de l'Intérieur. – Je voudrais tout d'abord dire à M. Vandenberghe que je suis venu au Sénat à 11 heures parce que l'on m'a dit que l'on souhaitait que j'y sois présent à cette heure-là ! Je ne force donc aucun débat. Pour être ici à 11 heures, j'ai d'ailleurs dû abandonner mon collègue de la Défense nationale, au sujet de la présentation du défilé du 21 juillet.

Rassurez-vous, ce n'est pas ce petit incident de procédure qui m'a privé partiellement de voix, qui m'empêchera de rendre hommage à M. Wille qui a une nouvelle fois rédigé un rapport aussi excellent qu'utile. Peut-être est-il incomplet, comme le dit Mme De Schamphelaere mais le rapporteur ne peut jamais rapporter que ce qui est dit... sinon il serait un mauvais rapporteur !

Mais Mme De Schamphelaere a raison quand elle dit que l'approche du phénomène du terrorisme mérite une réflexion sérieuse sous l'angle de la justice et qu'il serait utile que la

die hij essentieel vindt. Volgens hem moet in het ministerie van Binnenlandse Zaken een dienst worden opgericht die specifiek de terroristische dreiging analyseert. Die dienst moet samenwerken met de politie en met de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, die elk specifieke bevoegdheden hebben inzake terrorisme. Voor een optimaal resultaat in de strijd tegen het terrorisme moeten die drie pijlers gecombineerd worden.

Tegelijkertijd moeten efficiënte operationele middelen ter beschikking worden gesteld van de personen die deze ernstige vorm van criminaliteit bestrijden. De minister van Justitie vindt dan ook dat het een ernstige leemte is in de Belgische wetgeving dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten geen telefoongesprekken mogen afluisteren.

Ik ben zeer verbaasd over de opmerkingen van mevrouw Lizin over de samenwerking tussen de Spaanse en de Belgische diensten. Ik zou graag hebben dat ze mij haar bron noemt, want mijn diensten en ikzelf hebben een uitstekende verstandhouding met de Spaanse minister van Binnenlandse Zaken. Ik ben onlangs in Madrid geweest en mijn Spaanse ambtgenoot en zijn medewerkers komen geregeld naar Brussel.

Bovendien heb ik onlangs nog een Spaanse parlementaire delegatie ontvangen, bestaande uit leden van de meerderheid en de oppositie, die me bedankt heeft voor de uitstekende verstandhouding en operationele samenwerking tussen onze twee landen. Ik vind die samenwerking trouwens maar normaal. Ik heb in Madrid gezegd dat wanneer men een politiek Europa tot stand brengt en één lidstaat te maken heeft met terrorisme, wij er ook mee te maken hebben.

Het verslag van de Senaatscommissie is zeer interessant.

Ik heb wel enkele opmerkingen over de conclusies, die logischerwijze voortvloeien uit de hoorzittingen.

De commissieleden stellen zich een aantal vragen. In een democratie is de bestrijding van het terrorisme een delicate aanlegenheid, omdat eenieders rechten en vrijheden in acht moeten worden genomen. Terrorismisme moet inderdaad energiek worden bestreden, maar met respect voor de rechtsstaat. Wat ons van terroristen onderscheidt, is het feit dat wij nooit onze toevlucht nemen tot de methodes die zij gebruiken.

Een efficiënte bestrijding van het terrorisme kan risico's inhouden. Het komt erop aan het evenwicht te vinden tussen de efficiëntie, die enige discretie vereist, en de eerbied voor de individuele rechten en vrijheden.

De AGG is geen politiedienst in de eigenlijke zin van het woord. In de politieherforming hebben we die dienst uiteraard niet uit het oog verloren. Bij het uittekenen van het organisatieschema heb ik aan verschillende mogelijkheden gedacht: bij de federale politie als onderdeel van de algemene inspectie, als onderdeel van de Veiligheid van de Staat, of nog andere mogelijkheden. Uiteindelijk is gekozen voor het status-quo in afwachting van een nog grotere hervorming van de structuren van het geheel van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De politieagenten die deel uitmaakten van de AGG zijn politieagenten gebleven. Het nieuwe statuut is integraal van toepassing voor hen.

Wat de organisatie en de structuur van de veiligheids- en

commission de la Justice se livre aussi à une analyse de ce phénomène. Le ministre de la Justice m'a d'ailleurs demandé de vous faire part de certaines réflexions, en son nom.

Il lui semble que le rapport de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives contient en effet des points importants qui méritent réflexion. Ainsi, si l'approche du phénomène terroriste doit être réévaluée, la mise sur pied d'une unité spécialisée en matière de lutte contre le terrorisme rencontre un certain nombre d'objections qui lui paraissent essentielles. Un service analysant spécifiquement la menace terroriste lui semble devoir être institué au sein du ministère de l'Intérieur. Ce service devrait collaborer avec les services de police, de renseignement et de sécurité qui détiennent chacun des compétences spécifiques et incontournables en matière de terrorisme. Seule la combinaison de ces trois piliers permettra d'atteindre un résultat optimal dans la lutte contre le terrorisme.

Mais il faut, parallèlement à l'organisation de la lutte contre le terrorisme, octroyer des moyens performants aux acteurs de la lutte contre cette forme grave de criminalité, notamment en termes de moyens opérationnels. C'est ainsi que selon le ministre de la Justice, l'impossibilité actuelle de recourir aux écoutes de sécurité apparaît comme une lacune importante de la législation belge relative aux services de renseignement et de sécurité.

Avant de me livrer aussi à quelques réflexions générales, je tiens à dire à Mme Lizin que je suis très étonné des propos qu'elle a tenus au sujet de la collaboration entre les services espagnols et les services belges. Je serais heureux qu'elle me communique sa source car je puis l'assurer que tant mes services que moi-même entretenons d'excellentes relations avec le ministre espagnol de l'Intérieur. Je me suis rendu récemment à Madrid et mon homologue espagnol et ses collaborateurs viennent régulièrement à Bruxelles.

De surcroît, je viens de recevoir une délégation parlementaire espagnole composée de membres de la majorité et de l'opposition qui m'a remercié de l'excellence de l'état d'esprit et de la collaboration opérationnelle entre nos deux pays. Pour ma part, je trouve que c'est tout à fait normal. Comme je l'ai dit à Madrid, dès lors que l'on crée une Europe politique, ce qui se passe dans un autre État de l'Union en matière de terrorisme, doit être considéré comme se passant chez nous.

Le rapport élaboré par la commission du Sénat sur l'analyse de « la lutte contre le terrorisme, aspects légaux et pratiques policières » est très intéressant.

La variété, la densité et la richesse des auditions qui y sont reprises en témoignent.

Quant aux conclusions qui découlent assez logiquement du contenu des auditions, elles appellent de ma part plusieurs observations.

Je constate tout d'abord que les sénateurs de la commission de l'Intérieur se posent un certain nombre de questions. Je dois reconnaître que dans une démocratie, la lutte contre le terrorisme est une affaire délicate. Nous avons en effet le privilège de vivre dans un système démocratique avec toutes les garanties qu'il contient quant au respect des droits et des libertés. Chacun conviendra que le terrorisme doit être

politiediensten betreft, stelt de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden voor op korte termijn een gespecialiseerde eenheid op te richten. Ik stel mij daar vragen bij. Als één dienst specifiek belast wordt met operationele antiterroristische opdrachten, is het moeilijk om het evenwicht te bereiken waarover ik daarnet sprak. Een soortgelijke dienst zou immers tegelijkertijd politiedienst, gerechtelijke dienst en veiligheidsdienst zijn. Ik vraag me af of dit geen risico inhoudt. Er zijn verbeteringen mogelijk, bijvoorbeeld inzake informatieverspreiding, controle op die diensten en meer in het algemeen inzake efficiëntie. De concretisering van de hervorming van de politiediensten zet de regering ertoe aan de huidige structuren te herzien met als belangrijkste doelstelling de oprichting van een doeltreffende dienst die in staat is een geïntegreerde analyse van de dreiging te maken.

Wat de controle op de AGG betreft, is er geen reden tot ongerustheid. Die dienst hangt rechtstreeks af van het ministerie van Binnenlandse Zaken en van de minister van Justitie. Nu eens is hij onderworpen aan de controle van de algemene inspectie, dan weer aan die van het Comité P of van het Comité I. Ik zei daarnet dat wij het organisatieschema van de federale politie thans herzien. Het bestaande schema is nog niet goedgekeurd omdat ik het onvoldoende en onbevredigend vond. De gesprekken met de commissaris-generaal en met de directeurs-generaal worden voortgezet. De eerste versie is bijna gereed.

In ieder geval moet er, zoals de heer Thissen zei, meer coördinatie komen tussen allen die dit fenomeen moeten bestrijden. Tegelijkertijd moet een analyse-instrument worden uitgewerkt, inzonderheid voor de individuele situaties waarvoor ik beslissingen moet nemen op basis van uiteenlopende inlichtingen.

Wij beschikken thans over bijzonder performante analysetechnieken die we ook inzake terrorisme moeten kunnen toepassen. Dat is één van mijn bekommernissen.

Mevrouw De Schamphelaere heeft gelijk als ze zegt dat, om het verschijnsel criminaliteit efficiënt te bestrijden, een duidelijk beeld van de situatie vereist is. Naast de analyse van elk afzonderlijk geval is een veel systematischer analyse nodig, niet alleen nationaal maar ook in het kader van de internationale samenwerking.

Ik vind overigens dat een antiterroristische dienst gesitueerd moet zijn op het niveau van de internationale samenwerking, en meer bepaald de Europese samenwerking.

Dankzij het Verdrag van Amsterdam kan de Europese samenwerking een rol spelen inzake de bestrijding van het terrorisme. In Tampere is het terrorisme opgenomen in de totaal aanpak van de bestrijding van alle vormen van criminaliteit. De Raad van Europa heeft zich ertoe verbonden de gemeenschappelijke onderzoeksteams op te richten die het meest efficiënt gebleken zijn om de terroristische organisaties aan de basis te bestrijden.

Tijdens het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie willen wij de operationele politiesamenwerking verbeteren. Wij menen dat het inwinnen van informatie moet worden herzien door de invoering van een strategisch document over de dreiging, een snel informatiesysteem en de opstelling van

combattu avec la dernière des énergies, mais dans le respect de l'État de droit. En effet, ce qui nous distingue des terroristes, c'est que jamais nous n'utiliserons les méthodes auxquelles ils peuvent recourir.

Une lutte antiterroriste efficace peut générer certains risques. Il s'agit en effet de concilier deux exigences : d'une part, l'efficacité et l'optimisation de cette lutte, ce qui suppose une certaine discrétion, et, d'autre part, la sauvegarde des droits et libertés individuels. La recherche de cet équilibre est un défi que nous devons relever.

En ce qui concerne le GIA, je souhaite faire remarquer qu'il n'est pas un service policier au sens propre du terme. Il est évident qu'on ne l'a pas perdu de vue lors de la mise en œuvre de la réforme des polices. Au contraire, lors de la confection toujours en cours de l'organigramme de la police fédérale, j'ai envisagé plusieurs scénarios : au sein de la police fédérale dépendant de l'inspection générale, intégré à la Sûreté de l'État ou encore d'autres hypothèses. On a finalement opté pour le statu quo en attendant une réforme des structures plus importante de l'ensemble des services de renseignement et de sécurité. Les policiers qui faisaient partie du GIA sont restés policiers. Le nouveau statut leur est intégralement applicable.

Ensuite, pour ce qui concerne l'organisation et la structure des services de sécurité et de police, je constate que la commission de l'Intérieur s'interroge et propose de créer à brève échéance une unité spécialisée. Je m'interroge cependant. Si un seul service est spécifiquement et principalement chargé des missions opérationnelles antiterroristes, l'équilibre dont j'ai parlé il y a un instant me paraît difficile à atteindre. Un tel service remplirait en effet à la fois un rôle de service de police, qui comporte un aspect de coercition, et un aspect judiciaire, ainsi qu'un rôle de service de sécurité. Il est donc permis de se demander si une telle confusion des rôles ne comporte pas un risque. Des améliorations sont possibles, par exemple en matière de circulation de l'information, de contrôle de ces services et plus généralement d'efficacité. La concrétisation de la réforme des polices incite le gouvernement à revoir les structures actuelles avec pour objectif principal la mise sur pied d'un service performant capable d'effectuer une analyse intégrée de la menace.

En ce qui concerne le contrôle du GIA, il n'y a aucune inquiétude à avoir. Il dépend directement du ministre de l'Intérieur et du ministre de la Justice. Il est soumis tantôt au contrôle de l'inspection générale, tantôt à celui du comité P et tantôt à celui du comité R. Quand je disais tout à l'heure que nous sommes en train de revoir l'organigramme de la police fédérale, s'il n'a pas encore été accepté, c'est parce que j'ai trouvé que celui qui était proposé était jusqu'à présent insuffisant et insatisfaisant. Le dialogue se poursuit avec le commissaire général et les directeurs généraux. En effet, nous sommes sur le point de concrétiser la première mouture.

Il est cependant vrai qu'il faut, en toute hypothèse, comme l'a dit M. Thissen, à la fois renforcer la coordination de tous ceux qui sont appelés à lutter contre ce phénomène – Mme De Schamphelaere a d'ailleurs raison de dire que la justice joue aussi un rôle essentiel en la matière – mais également mettre au point un instrument d'analyse, notamment dans les situations individuelles pour lesquelles je

een open document over de dreiging.

Het verslag over de hoorzittingen zal zeker bijdragen tot de verwezenlijking van één van de prioriteiten van de regering, namelijk onze samenleving veiliger maken en een ruimte van vrijheid, veiligheid en gerechtigheid creëren. Dat is ook de doelstelling die de Staats- en regeringsleiders in Tampere hebben geformuleerd.

- De bespreking is gesloten.
- De stemming over de conclusie van de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden heeft later plaats.

Ontwerp van programmawet (Stuk 2-800) (Evocatieprocedure)

Algemene bespreking

De heer Jacques D'Hooghe (CVP), rapporteur. – De programmawet werd voor de behandeling in de commissies verdeeld. Ik breng hierbij verslag uit over de artikelen die werden besproken in de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden. Die commissie heeft de haar toegewezen artikelen onderzocht op de vergaderingen van 26 en 27 juni en van 4 juli 2001. Het betreft de artikelen 17, 18, 24 tot 27, 30 tot 40, 51, 56 en 57.

De artikelen 17 en 18 handelen over het Participatiefonds. Ze

suis souvent amené à prendre des décisions en me basant sur des éléments d'information disparates avec lesquels je suis prié de me débrouiller.

Nous disposons à présent de techniques d'analyse extrêmement performantes qui doivent également pouvoir s'appliquer en matière de terrorisme, et ce sera l'une de mes préoccupations.

Mme De Schamphelaere a également raison de dire que pour lutter efficacement contre un phénomène criminel – le terrorisme étant à cet égard particulièrement délicat –, il faut avoir une bonne photographie de la situation. Au-delà de l'analyse des cas individuels, un peu au hasard de l'actualité, il faut procéder à une analyse beaucoup plus systématique, non seulement sur le plan national mais également dans le cadre de la coopération internationale.

Par ailleurs, je considère que le ressort du fonctionnement optimal d'un service de lutte antiterroriste se situe au niveau de la coopération internationale et européenne, en particulier.

Le Traité d'Amsterdam permet à la coopération européenne de jouer un rôle en matière de lutte antiterroriste. À Tampere, le terrorisme a été intégré dans l'approche globale de la lutte contre toutes les formes de criminalité. Le Conseil européen s'est engagé à mettre sur pied les équipes d'enquête communes qui se sont révélées les plus efficaces pour attaquer les organisations terroristes à la base.

À ce propos, je rappellerai que dans la perspective de la présidence belge de l'Union européenne d'améliorer la coopération policière opérationnelle, nous estimons qu'il y aura lieu de réexaminer le processus d'information moyennant la mise au point d'un document stratégique sur la menace, un système d'information rapide et l'élaboration d'un document ouvert sur la menace.

Tels sont les quelques éléments dont je voulais vous faire part. Soyez assurés que le rapport des auditions auxquelles vous avez procédé contribuera utilement à l'un des objectifs prioritaires du gouvernement qui est de rendre notre société plus sûre et d'œuvrer à la réalisation d'un espace de liberté, de sécurité et de justice, ce qui est l'objectif que les chefs d'État et de gouvernement ont exprimé à Tampere.

- La discussion est close.
- Il sera procédé ultérieurement au vote sur les conclusions de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

Projet de loi-programme (Doc. 2-800) (Procédure d'évocation)

Discussion générale

M. Jacques D'Hooghe (CVP), rapporteur. – La loi-programme a été divisée avant l'examen en commissions. Je vous fais donc rapport sur les articles qui ont été discutés en commission des Finances et des Affaires économiques.

Les articles 16 et 17 concernent le Fonds de participation. Ils rendent possible l'octroi d'un prêt lancement aux demandeurs d'emploi inoccupés qui s'établissent comme indépendants ou qui souhaitent créer une entreprise. Actuellement, des possibilités de financement sont prévues pour la formation et

strekken ertoe startleningen mogelijk te maken voor niet-werkende werkzoekenden die zich als zelfstandige vestigen of een onderneming wensen op te richten. Tevens wordt in financieringsmogelijkheden voorzien voor de opleiding en de begeleiding van die personen. Artikel 18 regelt de collectieve arbeidsverhoudingen zoals voorzien in de privé-sector.

De artikelen 24 en 25 hebben tot doel bij fusies en splitsingen van ondernemingen de fiscale voordelen verbonden aan dividenden van aandelen genoteerd op de beurs voor roerende waarden, te laten voortbestaan in de nieuwe juridische entiteiten. Het betreft een louter correctie van de bestaande wetgeving terzake in het Wetboek van Inkomstenbelasting.

Artikel 26 strekt ertoe de samenstelling van de commissie die toezicht houdt op de verrichtingen van de Amortisatiekas te wijzigen. De ingreep is het gevolg van de privatisering van de ASLK. Het commissielid dat voorheen de ASLK vertegenwoordigde, wordt thans aangewezen door de Nationale Bank van België.

Artikel 27 bepaalt dat de Staat vanaf 1 juli 2001 de leningen overneemt die door de n.v. BELFIN onder staatswaarborg zijn gesloten ter financiering van de kapitaalparticipatie van de Staat in Sabena. Het is een louter begrotingsartikel, waarbij een gedebudgetteerde schuld wordt overgedragen naar de rijksschuld. Een lid wees erop dat artikel 27 een monocamerale bevoegdheid regelt als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet. Naast het feit dat dienaangaande het advies van de Inspectie van Financiën niet is ingewonnen, wordt erop gewezen dat de Raad van State aangeeft dat het artikel niet tot de bevoegdheid van de Senaat behoort. Bijgevolg is artikel 27 incoherent met artikel 1 van voorliggend wetsontwerp en strijdig met de bepalingen van de Grondwet. Ook de juridische dienst van de Senaat is die mening toegedaan en meldt: "Mede in het licht van de verklaring van de gemachtigde van de minister die, als antwoord op de vraag tot verduidelijking van de Raad van State, afdeling Wetgeving, te kennen gaf dat het in voorliggend artikel gaat om een transfer tussen begrotingsartikelen, lijkt men te moeten besluiten tot de toepassing van de monocamerale wetgevingsprocedure".

Inzake telecommunicatie en post handelt een reeks artikelen over de bijzondere tarieven ten gunste van de politieke en de algemeen informatieve dagbladen, bepaalde informatieve weekbladen en bepaalde persagentschappen. Die dag- en weekbladen, alsook de journalisten, krijgen een prijsvermindering van 50% op hun telefoonabonnement. De Europese regelgeving acht die bepaling strijdig met de richtlijnen inzake de liberalisering van de telecommunicatiemarkt. Die reeks artikelen schaft thans het bijzonder tarief van de universele dienstverlening af en vervangt het door een nieuw specifiek tarief. Aldus wordt tegemoetgekomen aan de Europese regelgeving en worden de maatregelen die destijds getroffen zijn om een pluralistische berichtgeving in ons land te waarborgen, toch grotendeels bewaard.

Artikelen 32 en 33 betreffen de nummeroverdraagbaarheid voor gebruikers die veranderen van mobiele telecommunicatieoperator. De bedoeling van de twee artikelen is de basisregels voor de toepassing van deze faciliteit voor de eindgebruikers vast te leggen en de verdeling van de kosten te laten bepalen. Deze mogelijkheid bestaat

l'accompagnement de ces personnes. L'article 18 règle les relations collectives de travail telles que prévues dans le secteur privé.

Les articles 24 et 25 ont pour but, en cas de fusion ou de scission d'entreprises, de laisser subsister, dans les nouvelles entités juridiques, les avantages fiscaux liés aux actions cotées à la bourse de valeurs mobilières. Il s'agit d'une correction de la législation existante.

L'article 26 vise à modifier la composition de la commission qui surveille les activités de la Caisse d'amortissement. C'est la conséquence de la privatisation de la CGER. Le membre de la commission qui représentait auparavant la CGER sera désormais désigné par la Banque nationale de Belgique.

L'article 27 stipule qu'à partir du 1er juillet 2001, l'État reprend les emprunts qui ont été contractés sous garantie de l'État par la SA BELFIN en vue du financement de la participation de l'État au capital de la Sabena. Il s'agit d'un article purement budgétaire transférant une dette débudgétisée vers la dette nationale. Un membre a indiqué que l'article 27 réglait une compétence monocamérale telle que visée à l'article 74 de la Constitution. Outre le fait qu'on n'a pas tenu compte de l'avis de l'Inspection des Finances, on souligne que pour le Conseil d'État, cet article ne relève pas de la compétence du Sénat. Par conséquent, l'article 27 est en contradiction avec l'article 1er du présent projet de loi et avec les dispositions de la Constitution. Le service juridique du Sénat estime également qu'il faut conclure à l'application d'une procédure législative monocamérale.

En ce qui concerne les télécommunications et La Poste, une série d'articles traitent de tarifs spéciaux en faveur des quotidiens politiques et d'information générale, de certains hebdomadaires d'information et de certaines agences de presse. Ces publications quotidiennes et hebdomadaires ainsi que les journalistes bénéficient d'une ristourne de 50% sur le prix de leur abonnement de téléphone. Selon la réglementation européenne, cette disposition est contraire aux directives relatives à la libéralisation du marché des télécommunications. Ces articles suppriment le service universel et le remplacent par un nouveau tarif spécifique. La réglementation européenne est ainsi respectée et les mesures prises autrefois en vue de garantir une information pluraliste dans notre pays sont en grande partie maintenues.

Les articles 32 et 33 concernent la transférabilité du numéro pour les utilisateurs qui changent d'opérateur mobile de télécommunications. Ces deux articles visent à fixer les règles de base de l'application de cette facilité pour les utilisateurs finaux ainsi que la répartition des coûts. Cette possibilité existe d'ailleurs depuis fin 1999 en téléphonie fixe.

L'article 39 ajoute un article à la loi du 7 décembre 1998 relative à la réforme des polices. Il prévoit plusieurs règles financières pour le transfert de bâtiments du niveau fédéral aux zones de police locales. Cet article concerne tant les contrats de location en cours que le transfert de bâtiments mixtes. Dans ce dernier cas, une partie du bâtiment est cédée à la zone de police tandis que l'autre reste propriété fédérale. Un mécanisme de correction est alors prévu. Un commissaire exprime sa crainte que cet article ait pour but de transférer une lourde charge financière du niveau fédéral au niveau local.

overigens als sinds einde 1999 voor de operatoren die vaste netwerken exploiteren en/of spraaktelefoniediensten aanbieden. Het is dus de uitbreiding van een bestaande werkwijze naar de mobiele operatoren.

Artikel 39 voegt een artikel toe in de wet van 7 december 1998 inzake de politiehervorming en voorziet in een aantal financiële regelingen inzake overdracht van gebouwen van het federale niveau naar de lokale politiezones. Het betreft zowel de regelingen inzake lopende huurcontracten als bepalingen inzake de overdracht van gemengde gebouwen, waarbij een gedeelte van het gebouw wordt afgestaan aan de politiezone en het overblijvende gedeelte federaal eigendom blijft. In dit laatste geval wordt in een correctiemechanisme voorzien. Een commissielid uit zijn bezorgdheid dat dit artikel wellicht tot doel heeft een zware financiële last van het federale niveau naar het lokale niveau te verschuiven.

Artikel 40 betreft een louter technische bepaling inzake toegewezen ontvangsten en gemachtigde uitgaven voor het Landbouwfonds.

Artikel 51 betreft de oprichting van een staatsdienst binnen de federale overheidsdienst Kanselarij en Algemene diensten, bedoeld voor de exploitatie van het Internationaal Perscentrum. Het wordt een staatsdienst met afzonderlijk beheer, zoals bepaald in artikel 140 van de wetten op de rijkscomptabiliteit. Verschillende commissieleden vroegen wat de exacte bedoeling van de regering is met het Internationaal Perscentrum. Wordt het opgericht met het oog op het Europees voorzitterschap, zoals op sommige plaatsen al werd meegedeeld, of blijft het na het Europees voorzitterschap nog bestaan? Hierop werd geantwoord dat het Internationaal Perscentrum geen tijdelijk centrum is. Het start zijn activiteiten naar aanleiding van het Belgisch EU-voorzitterschap, maar zal daarna blijven functioneren. Een commissielid betreurt dat het probleem van de voorstelling van ons land en ons beleid bij wijze van een artikel in de programmawet aan de orde moet komen.

Hij wijst erop dat het in de programmawet werd ingevoegd bij wijze van regeringsamendement en dit zonder enige verantwoording. Er is ongetwijfeld, aldus het lid, een verband met de recente gebeurtenissen bij de Federale Voorlichtingsdienst en de wijze waarop het hoofd van deze dienst aan de deur is gezet. Er werd geen antwoord verstrekt op de vraag wat de opzegging van het hoofd van de Federale Voorlichtingsdienst aan de Belgische belastingbetaler heeft gekost.

Artikel 55 bevat een organieke regeling voor het Fonds voor de Financiering en de Verbetering van de Controle-, Inspectie- en Onderzoeksmiddelen en van de Preventieprogramma's van de luchtvaart. Die regeling is juridisch noodzakelijk geworden en vindt een oplossing in het op elkaar afstemmen van twee wettelijke regelgevingen. Door de aanzienlijke groei en de liberalisering van de luchtvaart, die gepaard gaan met meer verplichtingen inzake controle en inspectie, zijn de opdrachten van dit fonds bovendien verruimd.

In artikel 56 wordt een begrotingsfonds opgericht ten behoeve van de investeringen in het gewestelijk expresnet. De middelen, ten belope van 62,5 miljard, zullen hoofdzakelijk

L'article 40 concerne une disposition purement technique relative aux recettes affectées et aux dépenses autorisées du Fonds agricole.

L'article 50 porte sur la création d'un service de l'État au sein du service public fédéral « Chancellerie et Services généraux » en vue de la gestion du Centre international de la Presse. Il s'agira d'un service de l'État à gestion séparée, comme défini à l'article 140 des lois sur la comptabilité de l'État. Plusieurs commissaires ont demandé quelles étaient exactement les intentions du gouvernement concernant le Centre international de la Presse. Sera-t-il maintenu après la présidence européenne ? Un commissaire regrette qu'on aborde le problème de la représentation de notre pays dans le cadre d'un article de la loi-programme.

Il indique qu'elle a été introduite dans la loi-programme sous la forme d'un amendement sans aucune justification. Selon ce commissaire, il existe un lien évident entre les événements récents au Service Fédéral d'Information et la manière dont le directeur de ce service a été remercié. On ne sait pas combien ce licenciement a coûté.

L'article 55 contient un règlement organique pour le Fonds pour le Financement et l'Amélioration des Moyens de Contrôle, d'Inspection et d'Enquête et des Programmes de Prévention de l'Aéronautique. Les missions de ce fonds ont été élargies.

L'article 56 crée un Fonds pour la mise en place du Réseau Express Régional. Les 62,5 milliards prévus seront principalement investis dans l'infrastructure ferroviaire nécessaire au RER.

À titre personnel, j'aimerais ajouter une réflexion concernant l'article 27, purement budgétaire.

Certains sénateurs ont attiré l'attention sur le fait que selon l'article 74 de la Constitution, seule la Chambre est compétente en la matière, ce que confirment le Conseil d'État et le service juridique du Sénat. Le gouvernement n'a toutefois pas l'intention de supprimer cet article. Si les conséquences sont aujourd'hui purement procédurales, ce précédent permettrait de justifier à l'avenir de nouvelles entorses à la Constitution dans des matières beaucoup plus importantes.

aangewend worden voor investeringen in de spoorweginfrastructuur die noodzakelijk zijn voor de uitbouw van het GEN in en rond Brussel.

Tot daar het verslag namens de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden. Persoonlijk wens ik nog één bedenking te formuleren met betrekking tot artikel 27, dat een louter begrotingsartikel is.

Sommige senatoren vestigden de aandacht erop dat ingevolge artikel 74 van de Grondwet alleen de Kamer terzake bevoegd is. Het advies van de Raad van State bevestigt deze stelling. We hebben ook een bijkomend advies aan de juridische dienst van de Senaat gevraagd. Alle meningen zijn gelijklopend. Ondanks de geformuleerde bedenkingen is de regering tot vandaag niet zinnens dit artikel uit het ontwerp te halen, ofschoon dit nog mogelijk is. De gevolgen hiervan zijn vandaag wellicht louter procedureel, maar in de toekomst kan dit gebruikt worden als precedent om bij belangrijkere aangelegenheden opnieuw te beweren dat een loopje kan worden genomen met de Grondwet.

De voorzitter. – De heren Remans, Geens en de Clippele verwijzen naar hun schriftelijk verslag.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CVP). – Ik zou een korte opmerking willen maken over het verslag van de commissie voor de Binnenlandse Zaken. In zekere zin hebben we in die commissie een zekere deskundigheid opgebouwd op het vlak van asielbeleid en migratie. Vanuit die commissie worden inderdaad zeer interessante rapporten en belangwekkende aanbevelingen naar voor gebracht. Of de regering van die aanbevelingen ook werk maakt hangt natuurlijk af van de kracht van de senatoriale controle. Het is evenwel zeer merkwaardig dat ofschoon we in de commissie voor de Binnenlandse Zaken toch wel de helft van de tijd besteden aan migratie en asielbeleid en de minister van Binnenlandse zaken het vuur aan de schenen gelegd hebben om snel werk te maken van de asielwet, van een meer coherente procedure enz., nu in de programmawet belangrijke bepalingen kunnen aangenomen worden zonder bespreking.

De minister van Binnenlandse Zaken was niet aanwezig. Zijn vertegenwoordigster en de vertegenwoordigster van de minister van Maatschappelijke Integratie beloofden dat de Senaat in oktober een debat zal kunnen houden over de punten die nu zullen worden goedgekeurd. Ik denk hierbij aan de oprichting van het federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers, waarover in de commissie, die over zoveel expertise beschikt, vijf minuten is gedebatteerd. Dit is toch wel zeer merkwaardig. Mede gelet op het feit dat ook nu niemand in de zaal aanwezig is, heb ik vragen bij de beroepsernst van de senatoren.

In navolging van het advies van de Raad van State en de juridische dienst van de Senaat dient de CVP-fractie bij elk artikel een amendement in dat ertoe strekt het artikel te doen vervallen. Deze programmawet bevat immers een begrotingsartikel, waarvoor de Senaat grondwettelijk onbevoegd is. Dit kan ernstige gevolgen hebben op wetgevend vlak, maar bovendien kan het problemen veroorzaken inzake de rechtsgeldigheid en het bindend karakter van deze bepalingen. Het kan aanleiding geven tot betwistingen voor de rechtbank over de toepasbaarheid van de bepalingen van deze programmawet. Als alle artikelen

M. le président. – Messieurs Remans, Geens en de Clippele se réfèrent à leur rapport écrit.

Mme Mia De Schamphelaere (CVP). – *J'aimerais faire une brève remarque sur le rapport de la commission de l'Intérieur. Dans cette commission, nous avons développé une certaine compétence en matière de politique d'asile et d'immigration. Des rapports très intéressants ont été rédigés et des recommandations importantes ont été avancées. Les suites que le gouvernement donnera à ces recommandations dépendent de la vigueur du contrôle sénatorial.*

Bien qu'en commission nous ayons consacré la moitié du temps à l'immigration et à la politique d'asile et que nous ayons harcelé le ministre de l'Intérieur pour qu'il s'attelle à la mise en œuvre rapide de la loi sur le droit d'asile, à l'établissement d'une procédure plus cohérente, etc., il est curieux qu'on puisse maintenant prendre des dispositions importantes dans la loi-programme sans que cela donne lieu à une discussion.

Le ministre de l'Intérieur n'était pas présent. Sa représentante et celle du ministre de l'Intégration sociale ont promis que le Sénat pourra tenir en octobre un débat sur les points adoptés maintenant.

Je pense à la création de l'agence fédérale pour l'accueil des demandeurs d'asile, dont on a débattu pendant cinq minutes en commission. Étant donné qu'il n'y a pour le moment personne en séance, je m'interroge sur la conscience professionnelle des sénateurs.

Suite aux avis du Conseil d'État et du service juridique du Sénat, le groupe CVP dépose à chaque article un amendement visant à le supprimer. En effet, cette loi-programme contient un article budgétaire pour lequel le Sénat est incompétent, ce qui peut avoir de sérieuses conséquences au plan législatif et poser des problèmes quant à l'égalité juridique et au caractère contraignant de ces dispositions.

Cela peut aussi donner lieu à contestations au tribunal quant à l'applicabilité des dispositions de la loi-programme. Si tous les articles sont supprimés, la Chambre peut à nouveau se pencher sur le texte et l'article 27 peut être retiré. Le Sénat

worden geschrapt, kan de Kamer zich opnieuw over de tekst buigen waarbij het bewuste artikel 27 uit de tekst kan worden gehaald. De Senaat kan het ontwerp dan later opnieuw evoceren.

Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter. – Wij wachten op de heer Thissen. Ik stel voor de vergadering te schorsen tot na afloop van het Bureau.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Deze wijziging van de agenda moet ter stemming worden voorgelegd. Normaal eindigen de vergaderingen rond 13 uur.

De voorzitter. – Ik heb de agenda niet gewijzigd. Ik heb twee punten gewisseld, zoals wel vaker gebeurt. We hebben de rapporteur gehoord, alsook mevrouw De Schamphelaere, die zich namens de CVP heeft uitgesproken. Jammer genoeg is er geen uur bepaald voor het beëindigen van onze werkzaamheden. We zetten ze dan ook voort met het betoog van de heer Thissen. Overigens verwerken de diensten nu de amendementen die door de CVP werden ingediend.

Ontwerp van programmawet (Stuk 2-800) (Evocatieprocedure)

Voortzetting van de algemene bespreking

De heer René Thissen (PSC). – *In weerwil van de manier van werken in de Senaat vatten wij ons werk ernstig op en zullen we enkele algemene beschouwingen over de programmawet geven.*

Wat de artikelen betreft die in de commissies Financiën en Economische Aangelegenheden werden besproken, zal ik me beperken tot twee punten: de overheveling naar de politiezones van de gebouwen die nu door de federale politie worden bezet en de oprichting van een afzonderlijke overheidsdienst voor het internationaal perscentrum.

Het ontwerp van programmawet machtigt de Regie der Gebouwen de gebouwen, die nu bezet zijn door federale ambtenaren na hun de toewijzing aan een politiezone, naar deze politiezone over te hevelen. Het probleem van het onderhoud van deze gebouwen is daarmee echter niet opgelost. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat het federale niveau eens te meer een financiële last verschuift naar het lokale niveau. Verbindt de federale staat zich ertoe ad vitam aeternam de 100 frank per vierkante meter over te hevelen die de Regie der Gebouwen nu krijgt voor het normale onderhoud van deze gebouwen? Op deze vraag kwam geen antwoord. Vermits de politiezones over geen financiële middelen beschikken, zullen ze bij de gemeenten moeten aankloppen voor aanpassingswerken aan de gebouwen. De regering biedt geen enkele garantie op lange termijn voor de financiering van dit onderhoud.

Wat het correctiemechanisme betreft, lijken de oppervlakte, de ouderdom en de staat van het gebouw mij onvoldoende als criteria om de overheveling te objectiveren. Zullen de politiezones een opleg moeten betalen bij de overheveling van te grote politieggebouwen, die misschien zelfs niet aangepast zijn?

Het verbaast me dat de regering op het laatste ogenblik via

peut ensuite à nouveau évoquer le projet.

Ordre des travaux

M. le président. – Nous attendons M. Thissen. Je propose de suspendre la séance jusqu'à la fin du Bureau.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Cette modification de l'ordre du jour doit être mise au vote. Normalement les séances se terminent vers 13 heures.*

M. le président. – Je n'ai pas modifié l'ordre du jour. J'ai interverti deux points, comme cela se fait régulièrement. Nous avons écouté le rapporteur et Mme De Schamphelaere qui s'est exprimée au nom du CVP. Malheureusement – parce que j'ai aussi faim que vous –, aucune heure n'est prévue pour la fin des travaux. Nous poursuivons donc ceux-ci avec l'intervention de M. Thissen. Par ailleurs, les services traitent les amendements déposés par le CVP.

Projet de loi-programme (Doc. 2-800) (Procédure d'évocation)

Suite de la discussion générale

M. René Thissen (PSC). – Il faut bien constater que le travail se fait un peu n'importe comment au Sénat. Nous allons essayer de considérer que notre travail est sérieux et énoncer quelques considérations générales sur le projet de loi-programme.

Pour ce qui concerne les articles discutés en commissions des Finances et des Affaires économiques, je ne m'attarderai que sur deux points qui me paraissent demander à être commentés plus particulièrement : l'organisation du transfert aux zones de police de bâtiments actuellement occupés par des policiers fédéraux et la création d'un service d'État à gestion séparée pour le centre international de la presse.

Si le projet de loi-programme habilite la Régie des bâtiments à transférer des bâtiments actuellement occupés par des fonctionnaires fédéraux à une zone de police après l'affectation de ces fonctionnaires à cette zone, la question de l'entretien de ces bâtiments dans le futur n'en reste pas moins ouverte. Bien que le mécanisme de correction prévu vise à prendre en compte les différences existant entre les bâtiments, je ne peux pas m'empêcher de penser qu'une fois de plus le pouvoir fédéral transfère une charge financière au niveau local. L'État fédéral s'engage-t-il à transférer *ad vitam aeternam* le budget de 100 F par m² que reçoit actuellement la Régie des bâtiments pour l'entretien normal de ces bâtiments ? C'est une question à laquelle nous n'avons pas obtenu de réponse. Les zones de police n'ayant pas de moyens financiers propres au départ, elle n'auront donc que la possibilité d'aller sonner à la porte des communes pour combler leur déficit et transformer les bâtiments qui seront dans certains cas inadaptés aux besoins de la zone. Aucune garantie à long terme n'est donnée par le gouvernement pour assurer le financement de cet entretien.

Quant au mécanisme de correction, la délégation pour fixer les conditions et les modalités du transfert est très large : ne

een amendement een artikel heeft ingelast betreffende de oprichting van een afzonderlijke overheidsdienst voor het internationaal perscentrum. Aanvankelijk zou dit centrum worden opgericht voor de duur van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie. De minister verklaarde echter in de commissie dat het niet om een tijdelijk centrum ging. Van waar die haast om een bijkomende dienst op te richten waarvan we niet weten wat hij inhoudt en wat zijn opdracht is? De minister verschuilde zich achter de uitleg dat er nog geen uitvoeringsbesluit was genomen in afwachting van de goedkeuring van de wet. Dat is toch ongelofelijk. Alsof de minister niet weet wat deze dienst zal doen zolang er geen uitvoeringsbesluiten zijn genomen. Ik vraag me af wat de bedoeling is van de regering. Als het internationaal perscentrum klaar moest zijn voor het begin van het Belgisch voorzitterschap, waarom werd daarmee dan zolang gewacht? Aan dit tempo is het perscentrum tegen het einde van het voorzitterschap nog niet operationeel.

Over het sociaal gedeelte van het ontwerp kan ik kort gaan. De uitbreiding van de toegang tot het Participatiefonds vinden we een goede zaak; de minister heeft aangetoond dat het systeem werkt en dat het de lancering van nieuwe economische projecten bevordert. We dringen er evenwel op aan dat de begeleidingsmaatregelen behouden blijven. We vinden het daarentegen spijtig dat het wetsontwerp in de artikelen 5 en 6 opnieuw een onderscheid invoert tussen uitkeringsgerechtigde gehandicapten en daardoor aanleiding geeft tot juridische onzekerheid. Het Arbitragehof zou deze artikelen nietig kunnen verklaren omdat ze de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden.

Dit wetsontwerp bevat een hoofdstuk over de oprichting van een Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers, onder de bevoegdheid van de minister van Maatschappelijke Integratie. De PSC is het in principe eens met de oprichting van een organisme dat de opvang van asielzoekers moet beheren, maar niet met de manier waarop deze kwestie aan de kamers wordt voorgelegd. De oprichting van dit agentschap verdringt immers in een heterocliet geheel van maatregelen dat de bespreking ervan bemoeilijkt. We hebben vragen bij de coherentie van het regeringsbeleid: de bevoegdheid is versnipperd tussen de ministers van Binnenlandse Zaken en van Maatschappelijke Integratie en er heerst onzekerheid over de hervorming van de asielbeleid. De programmawet bewijst dat de regering de asielproblematiek lichtzinnig en niet globaal benadert. De afwezigheid van de beide ministers tijdens de commissiewerkzaamheden bevestigt dit nog.

Het verbaast ons ook dat in de memorie van toelichting niet verwezen wordt naar het Europese niveau. Welke gevolgen zal de oprichting van dit agentschap hebben voor de harmonisering van het opvangbeleid tijdens Europees voorzitterschap?

Ten gronde rijzen er vragen over het feit dat de kwaliteit van de opvang nergens wordt gegarandeerd. Het ontwerp spreekt niet over de gastvrijheid van de opvang noch over de deontologische regels in de verwijderingsprocedures. Waarschijnlijk zal de regering een en ander in besluiten regelen, buiten het zicht van de kamers. De minister heeft ons in september een debat over de opvang beloofd, maar dat debat had nu moeten plaatsvinden.

tenir compte que de la surface, l'âge et l'état du bâtiment me semble insuffisant pour objectiver ce transfert. Reste en suspens la question des bâtiments trop grand pour lesquels nous ne savons pas si, suite au mécanisme de correction, les zones de police devront payer une soulte, même si ces bâtiments apparaissent comme inadaptes.

Quant à la création d'un service de l'État à gestion séparée pour le centre international de la presse, je ne puis que m'étonner qu'un tel article soit introduit par un amendement du gouvernement déposé en dernière minute. Initialement, il était prévu que ce centre n'aurait qu'une durée de vie limitée à la durée de la présidence belge de l'Union européenne. Le ministre a cependant précisé en commission que ce n'était pas un centre temporaire. Pourquoi dès lors se précipiter dans la création d'un service supplémentaire dont nous ne savons aujourd'hui rien de son contenu ni de sa mission ? Le ministre ne pouvant pas préciser la définition de ce centre se réfugia derrière le fait qu'aucun arrêté d'exécution n'était encore pris en attendant le vote du projet de loi. Quelle explication extraordinaire ! Comme si on prenait habituellement les arrêtés d'exécution avant le vote de la loi ! Comme si le ministre ne savait pas ce qu'il allait faire tant que les arrêtés n'étaient pas pris ! On peut donc s'interroger sur les objectifs poursuivis par le gouvernement dans ce dossier. Si le centre international de la presse devait être prêt pour le début de la présidence belge, soit au début de ce mois, pourquoi avoir dès lors attendu si longtemps, d'autant plus que les décisions nécessaires à son fonctionnement ne sont pas encore prises ? À ce rythme, on peut craindre que le centre de la presse ne soit toujours pas installé à la fin de la présidence belge.

Pour ce qui concerne la partie « sociale » du projet, je serai bref. Nous approuvons l'élargissement des possibilités d'accès au Fonds de participation ; la ministre nous a montré que ce système fonctionnait et était efficace pour le lancement de nouveaux projets économiques. Nous nous réjouissons que son accès soit élargi mais nous insistons pour que les conditions d'accompagnement soient maintenues. Par contre, nous regrettons que le projet de loi prévoit en ses articles 5 et 6 des dispositions qui réintroduisent une différenciation entre catégories de bénéficiaires d'une allocation pour personne handicapée. Même s'il s'agit de peu de bénéficiaires et même si ces dispositions visent à améliorer la situation de certains bénéficiaires, elles introduisent une source d'insécurité juridique. En effet, elles pourraient être annulées par la Cour d'arbitrage pour non-respect des articles 10 et 11 de la Constitution.

Mon intervention se clôturera par les articles relatifs à l'accueil des demandeurs d'asile. Le projet de loi soumis aujourd'hui au Sénat comprend un chapitre relatif à la création d'une Agence fédérale pour l'accueil des demandeurs d'asile, matière qui relève de la responsabilité du ministre de l'Intégration sociale. Le PSC apporte son accord de principe sur la création d'un organisme de gestion de l'accueil des demandeurs d'asile mais nous ne pouvons approuver la manière dont cette question a été soumise aux chambres. En effet, la création de cette agence est intégrée dans un ensemble de dispositions hétéroclites qui en obscurcissent l'examen. Nous nous interrogeons sur la cohérence du gouvernement en matière d'asile. Cette cohérence est en effet mise à mal, d'une part, par l'éclatement de la gestion des questions relatives à l'asile entre le ministre de l'Intérieur et

Het agentschap zal onder het gezag van de bevoegde minister komen en zijn statuut zal bij koninklijk besluit worden vastgelegd. In een echt debat hadden we hierover vragen kunnen stellen. We vragen dan ook dat de bepalingen met betrekking tot dit agentschap worden geschrapt in afwachting van sereen debat over deze problematiek, met inbegrip van de hervorming van de asielprocedure.

In bijkomende orde onderstrepen we het belang, primo, van een minimale vertegenwoordiging binnen het agentschap van de verenigingen die zich inzetten voor de asielzoekers en, secundo, van een betere parlementaire controle via een jaarverslag over het sociaal integratiebeleid.

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Ik stel vast dat een advies van de juridische dienst van de Senaat bij het verslag is gevoegd. Ik vind dat vreemd. We kunnen de juridische dienst om advies vragen, maar hij moet zich niet in de plaats van de Raad van State stellen.*

Deze laatste maakte overigens geen opmerking over de bevoegdheid van de Senaat om artikel 27 te evoceren. In het verslag staat duidelijk dat een senator vond dat artikel 27 strikt monocameraal was, dat de minister van zijn kant oordeelde dat artikel 27 geen louter budgettaire beschikking inhield en dat de Raad van State geen opmerkingen maakte.

Ik vind dus dat we de discussie over het fonds kunnen voortzetten. De meningen over dit fonds kunnen verdeeld zijn. Het advies van de juridische dienst moet echter niet bij een commissieverslag worden gevoegd.

le ministre de l'Intégration sociale et, d'autre part, par l'incertitude qui règne quant à la réforme hypothétique de la procédure d'asile. Le PSC reproche donc la légèreté avec laquelle le gouvernement traite la problématique d'asile dont l'approche n'est pas globale. L'instrument que constitue la loi-programme en témoigne.

Ce sentiment n'est que conforté par l'absence du ministre de l'Intérieur et du ministre de l'Intégration sociale en commission de l'Intérieur du Sénat.

Il est également surprenant de constater que l'exposé des motifs ne contient aucune référence au niveau européen. Quel sera l'impact de la création de cette agence sur la politique d'harmonisation des procédures d'accueil pendant la présidence européenne ?

Sur le fond, nous nous interrogeons sur l'absence de garanties en termes de qualité de l'accueil. Comment assurer l'aspect hospitalier de l'accueil et, plus encore, une certaine déontologie dans les procédures d'éloignement ? Le projet est muet à ce sujet et ces questions seront donc réglées par voie d'arrêté, éludant ainsi le droit de regard des chambres.

Certes, le ministre nous a promis un débat relatif à l'accueil pour le mois de septembre, mais c'est maintenant que ce débat aurait dû avoir lieu.

En outre, l'agence sera mise sous l'autorité du ministre compétent et son statut devra être défini par arrêté royal. Un débat plus approfondi aurait permis de s'interroger sur le bien-fondé d'une telle instrumentalisation de l'agence. C'est pourquoi nous préconisons la suppression des dispositions relatives à la création de l'Agence fédérale de l'accueil des demandeurs d'asile afin de pouvoir mener un débat serein et réel sur l'ensemble de cette problématique, y compris la réforme de la procédure d'asile.

À titre subsidiaire, nous estimons nécessaire, d'une part, une représentation minimale des associations protectrices des demandeurs d'asile au sein de l'agence et, d'autre part, un renforcement du droit de regard des chambres législatives par le dépôt annuel d'un rapport de l'agence sur sa politique d'intégration sociale.

M. Philippe Mahoux (PS). – Je voudrais faire une remarque par rapport à ce projet de loi-programme. Je constate qu'un avis du service juridique du Sénat est annexé au rapport. Je trouve cela curieux car, si l'avis de ce service peut effectivement être demandé à propos d'un texte, il ne faudrait cependant pas qu'il se substitue au Conseil d'État.

Ce dernier n'avait d'ailleurs pas émis de remarque particulière sur la compétence éventuelle du Sénat en matière d'évocation quant à l'article 27. Dans le rapport, il est bien indiqué qu'une opinion a été exprimée par un de nos collègues sur le caractère monocaméral strict de cet article 27, que le ministre, pour sa part, considérait que la disposition de l'article 27 allait au-delà d'une disposition strictement budgétaire et que, par ailleurs, le Conseil d'État ne formulait pas de remarques.

Il me paraît donc tout à fait légitime de continuer à discuter sur le fonds et d'émettre éventuellement des avis divergents, mais je considère que l'avis du service juridique ne doit pas être annexé à un rapport de commission.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

De voorzitter. – We zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 15 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 13 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Ramoudt, wegens andere plichten, mevrouw van Kessel en de heer Steverlynck, om familiale redenen.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

– **La discussion générale est close.**

M. le président. – Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 15 h.

(La séance est levée à 13 h.)

Excusés

M. Ramoudt, pour d'autres devoirs, Mme van Kessel et M. Steverlynck, pour raisons familiales, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

– **Pris pour information.**